

ΕΡΑΤΩ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 15 Ἰανουαρίου 1861.

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΛΑΜΒΕΡΤΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

(Συρρέχεια ἴδε φυλλίδιον 1.)

I

« Ἀφεύκτως πρέπει νὰ φονεύσω τὸν ἀχρεῖον τοῦτον κόρακα,
ὅστις μᾶς ἀκολουθεῖ κρῶζων πρὸ ἡμισείας ὥρας. »

Πρὶν ἢ ὁ Γεράρδος τελειώσῃ τὴν φράσιν του, ὁ Λαμβέρτος τῷ ἀφῆρσε τὸ πυροβόλον, δι' οὗ ἐσκόπευεν ἤδη εἰς τὸ μέσον βαθυσκίου καστανάας.

«Γεράρδε! πιστεύεις τῶνόντι. . . .»

— Πῶς! ἐὰν πιστεύω! Φίλε μου, ἐὰν δὲν πιστεύῃς εἰς τὸ προγνωστικὸν τῶν κοράκων, ἐπανελάβην ὁ Γεράρδος με ὕφος γελοιωδῶς σπουδαῖον, εἶσαι ἠναγκασμένος νὰ μὴ πιστεύῃς μίτη εἰς τὸ διασκοπιζόμενον ἄλλας, μίτη εἰς τοὺς συντριβομένους καθρέπτας, μίτη εἰς τὰς σταυροειδεῖς μαχαίρας, μίτη εἰς τὴν παρασκευὴν, μίτη εἰς τὸν βάσκανον ὀφθαλμὸν, μίτη εἰς τὸν ἀριθμὸν δεκατρία, μίτη εἰς τὰς ὀρωμένας τὴν πρωίαν ἀράχνας, μίτη, μίτη, μίτη. . . . Ἄφησόν με νὰ φονεύσω τὸν ἀχρεῖον τοῦτον κόρακα.»

Ὁ Λαμβέρτος δὲν ἠθέλησε ν' ἀποδώσῃ τὸ πυροβόλον εἰς τὸν Γεράρδον.

«Ὅχι, δὲν θὰ φονεύσῃς, εἶπε, τὸν κόρακα τοῦτον, ὅστις οὐδὲν κακὸν σοὶ ἐπροξένησεν. Ὅπως δὲ δὲν πιστεύω εἰς τοὺς κόρακας, οὕτως οὔτε εἰς τὴν παρασκευὴν, οὔτε εἰς τὸν βάσκανον ὀφθαλμὸν, οὔτε εἰς τὸν ἀριθμὸν δεκατρία, οὔτε εἰς τὰς σταυροειδεῖς μαχαίρας, οὔτε εἰς τὰς ἀράχνας τὰς ὀρωμένας τὴν πρωίαν.

— Πολὺ καλὰ. Σὲ ἀφίνω, Λαμβέρτε, εἰς τὰς συνεπειὰς τῆς δυσπιστίας σου.

— Εἶπέ μου, Γεράρδε, τί εἶναι δυνατόν νὰ μοὶ συμβῆ ἀπὸ τῆς Φρομοβίλλης, ὅπου εὕρισκόμεθα, μέχρι τοῦ Φοντενεβλώ ὅπου μετ' ὀλίγον θὰ ὑπάγω; Ὅδοιπορία ἐξ λευγῶν!

— Μάλιστα, ἀλλ' ὑπάγεις νὰ λάβῃς διακοσίας χιλιάδας φράγκων εἰς τὸ Φοντενεβλώ.

— Τὰς διακοσίας χιλιάδας φράγκων, ἃς ὁ ἐξαίρετός μου θεὸς ὑπεσχέθη νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν οἶκόν μου, ἢ μάλλον εἰπεῖν εἰς τὸ λαμπρὸν ἐργαστάσιόν μας τῶν Σιννικῶν· διότι τοῦτο μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀρχεῖται τῶν ἐργασιῶν του, συνεταῖρέ μου.

Παύον δὲ τὸν λόγον ἔσφιξε περιπαθῶς τὴν χεῖρα τοῦ Γεράρδου. Διὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἐσίγων ἀμφοτέροι.

«Συνεταῖρός σου! Μοὶ φαίνεται, Λαμβέρτε, ὅτι ἡ προσφώνησις αὕτη με καθιστᾷ διπλασίως φίλον σου.

— Μάλιστα, γινόμεθα ἀδελφοί, εἶπεν ὁ Λαμβέρτος.

— Καὶ πλέον ἢ ἀδελφοί, ἐπανελάβην ὁ Γεράρδος, θέτων τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Λαμβέρτου· ναί, πλέον ἢ ἀδελφοί, μὴ δυσαρσετῆσαι διὰ τοῦτο.

— Βεβαίως πλέον ἢ ἀδελφοί, ἀφοῦ γίνεσαι σχεδὸν υἱός μου, γινόμενος γαμβρός μου. Γαμβρός μου! Τίς ἤθελε πιστεύσει ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ἐνυμφεύσο τὴν κόρην μου; Εἶμαι τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ἐνυμφεύθη τὸ δέκατον ἔνατον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ἔχω κόρην δεκαεξέτῶν, καὶ νὰ ὑπανδρεύηται με φίλον μου κατὰ δεκαετίαν μικρότερόν μου;

— Ἐπειδὴ ὁμιλοῦμεν περὶ τῆς συζύξεώς μου μετὰ τῆς ἀγαπητῆς σου Ἀδελαΐδος, ἃς ὁμιλήσωμεν καὶ πάλιν περὶ τοῦ θεοῦ σου. Δὲν θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν οἰκίαν του, εἰς τὸν πύργον τῆς Τερψιθέας, ἀγαπητέ μοι Λαμβέρτε, μόνον διὰ νὰ παραλάβῃς τὰς διακοσίας χιλιάδας φράγκων, ἃς ὀφείλει νὰ καταθέσῃ εἰς τὸν οἶκόν μας.

— Μοὶ ὑπενθυμίζεις τὸ δυσκολώτερον μέρος τῆς ἀποστολῆς μου. Ὑπάγω νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ παρευρεθῇ, τὴν Κυριακὴν ὀκτώ, εἰς τὸν γάμον σου μετὰ τῆς θυγατρὸς μου, τῆς ἀνεψιάς του.

— Ἦν ἐκεῖνος λατρεύει.

— Ἄναμφιβόλως τὴν λατρεύει. Ἄλλὰ λατρεύει ἐπίσης τὸν σκίμποδά του. Ὅθεν, ἐπειδὴ ὁ λαμπρὸς οὗτος ἄνθρωπος δὲν ἐγκατέλειψε τὸν ὀρίζοντα τοῦ Φοντενεβλώ ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, θὰ ἀπαντήσωμεν βεβαίως δυσκολίας, ἕως νὰ τὸν κατορθώσωμεν νὰ ἔλθῃ. Ὁὰ προσπαθῆσω ὁμως παντὶ σθένει.

— Σὲ παρακαλῶ, φίλτατε Λαμβέρτε, φρόντισον περὶ τοῦτου. Ἡ Ἀδελαΐς δὲν θέλει πιστεύσει ὅτι ὑπανδρεύθη, ἐὰν ὁ θεὸς τῆς δὲν παρευρεθῇ εἰς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου τῆς.

— Καὶ πλὴν τούτου, προσέθεσεν ὁ Λαμβέρτος, ἡ Ἀδελαΐς ἐπιθυμῆ, ἐκ νεανικῆς ὑπερφηανείας, νὰ τῷ δείξῃ τὸ ὠραῖον γαμήλιον κάνιστρον, τὸ ὁποῖον τῇ ἐδώρησας, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἔμπεριέχονται τόσαι ὠραῖαι ἐσθῆτες ἐξ ὀλοσπηρικοῦ καὶ μετὰξῆς, τόσα ὠραῖα καζιμίρια Ἰνδικά, τόσοι λαμπροὶ ἀδάμαντες.

— Οἱ ἀδάμαντες οὗτοι, ὡς γνωρίζεις, ἦσαν τῆς μητρός μου· εἰς οὐδένα ἤρμοζον κάλλιον ἢ εἰς τὴν Ἀδελαΐδα.

— Σὲ εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τῆς θυγατρὸς μου δι' ὅλας ταύτας τὰς φιλοφρονήσεις, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν τελευταίαν ταύτην σκέψιν.

— Ἐπεθύμουν νὰ ἦμην πλεόν πλούσιος, ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ; . . . ἄλλως τε οὐδεὶς γινώσκει καλλίτερά σου. . .

— Οὐδεὶς γινώσκει καλλίτερά μου, ὅτι ἔπραξες εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὑπὲρ τὰς δυνάμεις σου. Ἀλλὰ θὰ μεταγίνῃς πλούσιος, θὰ σὲ καταστήσω πάλιν πλούσιον, ἢ μάλλον βοηθοῦντες ἀλλήλους θὰ γίνωμεν αὐθις πλούσιοι, ἀφοῦ ἐργαζόμεθα ὁμοῦ, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὰ προϊόντα μας θὰ φέρωσιν ὡς ἐπιγραφὴν τὰς λέξεις ταύτας κεχαραγμένας κομφῶς· *Οἶκος Λαμβέρτου καὶ Γεράρδου, ἐργοστασιαρχῶν Σιννικῶν, ἐν Φρομομβιλλῇ περιοχῇ τοῦ Φορτερεβ.ῶ.*

— Ἡμεῖς ἔμποροι! ἐψιθύρισε μὲ μειδίαμα πρῶτοντος μελαγχολικῆς ὁ Γεράρδος, εἰς δὲν ὁ Λαμβέρτος ἀπέβλεψεν ὁμοιότροπως ἐπαναλαμβάνων.

— Ἡμεῖς ἔμποροι!

— Ἐργοστασιαρχαί, εἶπεν ὁ Γεράρδος, μὲ τόνον ἤδη εὐθυμότερον.

— Ἐργοστασιαρχαί Σιννικῶν, ἐπανάλαβεν ὁ Λαμβέρτος, ὅστις παρεφέρθη ἐκ τοῦ πρώτου τούτου κινήματος τῆς φιλοσοφικῆς εὐθυμίας τοῦ φίλου του.

— Ἀλλ' ἐπιχρύσων σιννικῶν, ἐξηκολούθησεν ὁ Γεράρδος; ἄς κάμωμεν διαστολήν! σιννικῶν ἐπιχρύσων.

— Ἐ! τότε, ἐρώνησεν ὁ Λαμβέρτος, ἡ κοινωνικὴ θέσις ἡμῶν

ἐσώθη. Καὶ ὅμως, ἐξηκολούθησεν οὗτος, θέλων νὰ ἐγγίξῃ ἐκ νέου τὴν φιλαυτίαν τοῦ Γεράρδου, δὲν εἰξεύρω ἂν ἐπιχρύσους, ἢ μὴ, ὅμως κατασκευάζομεν ἤδη παροψίδας.

— Παροψίδας! ἀνέκραξε λυπηρῶς ὁ Γεράρδος, ἡμεῖς παροψίδας, οἵτινες ἐθραύσαμεν τόσας εἰς τὸν *Χρυσὸν Οἶκον*, κατὰ διαφόρους νύκτας μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἐκ μετεμφισμένων χορῶν!

— Ὁ Θεὸς μᾶς τιμωρεῖ! Ὅμως δὲν ἐνθυμούμαι νὰ ἐθραύσαμεν τριβλία, καὶ μολαταῦτα κατασκευάζομεν καὶ τοιαῦτα εἰς τὸ ἐργοστάσιόν μας.

— Ἡμεῖς κατασκευάζομεν τριβλία! Ὁ Γεράρδος ἀπέκρυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ τῶν τεταραγμένων χειρῶν του.

Ἐνῶ δὲ οἱ δύο φίλοι παρεδίδοντο εἰς τὴν ὄθησιν ταύτην τῆς ἀποθαρήνσεως, τῆς ὁποίας τὸ αἴτιον ἔφερον ἐν ἑαυτοῖς, αἴτιον ὅπερ θὰ γνωρίσωμεν μετ' ὀλίγον, ἐξηγέρθησεν ὑπὸ φωνῆς ζωηρᾶς καὶ ἰλαρᾶς, διεληθούσης διὰ τοῦ κύκλου τῶν λευκακανθῶν καὶ τῶν κληματτηπιδῶν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου συνωμίλουν περὶ τῶν μεγαλητέρων συμφερόντων τῆς οἰκογενείας, καὶ ἀνεμνησκόνοτο ἐπιτροχάδην τὰς ἡδυτέρας ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος αὐτῶν.

— Ἐρχεται ἡ Ἀδελαΐς, ἡ θυγάτηρ μου, εἶπεν ὁ Λαμβέρτος, ἄς ἀλλάξωμεν ἀμέσως ὄμιλιαν.

— Ναί, πρέπει νὰ ἀγνοῇ

— Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ μάθῃ τέλος μίαν ἡμέραν.

— Σιωπῆ, ἰδοὺ αὕτη!»

Ἡ Ἀδελαΐς, ἥτις ἤρχετο τρέχουσα ἐκ τῆς οἰκίας, κειμένης εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐργοστασίου τῶν σιννικῶν, ἐφάνη μετ' ὀλίγον φέρουσα ἐλαφρὰν ἐαρινὴν ἐνδυμασίαν. Ἐφῆρει κυανὴν προῶνιν ἐσθῆτα πεποικιλμένην ὑπὸ πλατειῶν λευκῶν ταινιῶν, δεδεμένην μᾶλλον ἢ περιεσφυγμένην κατὰ τὸν ὄσφυν, εὐρεῖαν κατὰ τὰς χειρίδας, ἐλευθέραν κατὰ τὸ στήθος, ἀπαραλλάκτως κατὰ τὸν τρόπον τῶν ὠραίων καὶ ὀνηρῶν ἀμφιχθόνων τοῦ νέου κόσμου. Ἐβλεπέ τις τὸν βρετανικὸν τύπον καθ' ὅλην του τὴν ἀγνότητά ἐπὶ τοῦ ὑ-

ψηλοῦ, ὀμαλοῦ καὶ λευκοῦ αὐτῆς μετώπου, ὑπεριδομένου χαριέντως ὑπὸ δύο ὑπερφάνων τοξοειδῶν ὀφρύων βαθυχρόων, ἀκριβῶς περιγεγραμμένων, καὶ περιβαλουσῶν ὀφθαλμούς πλήρεις φλογός, θάρρους καὶ ἀποφάσεως. Ἡ κόρη τῶν ὠραίων ὀρεινῶν φυλῶν καὶ τοῦ Ὀκεανοῦ ἐμαρτύρει διὰ πλουσίας μαλαγῆς κόμης, δι' ὀδόντων λευκότητος ἀγρίας, κρυπτομένων ὑπὸ χειλέων ἐρυθρῶν ὡς τὸ κόμαρον τῶν δασῶν, ἐμαρτύρει, λέγω, ὅτι παρέλαβεν ἀναλλοιώτον παρὰ τῶν προγόνων αὐτῆς τῶν βρετανῶν δρυάδων, τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐφ' ἑαυτῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, τὴν ἐξουσίαν τὴν καθιστῶσαν, κατὰ τοὺς καιροὺς, φανατικῆς ἱερείας, ἣ τὰς ἰσχυροῦ χαρακτῆρος γυναίκας τοῦ τοσοῦτον ἀσθενοῦς πολιτισμοῦ ἡμῶν. Τὸ κατ' αὐτὴν, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἦτον εἰλικρινῆς νεάνις, θελκτικότητι, λατρευομένη ὑπὸ τοῦ πατρὸς της, εὐτυχιστάτη διὰ τὴν ἰδέαν ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμελλε, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸν πατέρα της, νὰ ὑπανδρευθῆ ἓνα τῶν στενωπῶτων φίλων του.

Ἡ Ἀδελαῖς εἰσέδυσεν ὡς πτηνὸν εἰς τὸν σκιερὸν καὶ δροσερὸν κύκλον, ὅπου εὕρισκοντο κατὰ τὴν λήξιν τῆς ἡμέρας ὁ Λαμβέρτος καὶ ὁ Γεράρδος, καὶ ὄν ἀπεκάλουν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τὸ χαρίεν ὄνομα, κύκλος τῶν πασχαλειῶν.

Αἱ πρῶται λέξεις, ἃς ἐπέφερεν ἦσαν.

«Α! τοῦτο εἶναι ὠραῖον, τί μὲ εἶπε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἢ μῆτηρ μου; Δι' ἰσχυρίζεται, κύριε, ὅτι ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας θὰ εἶσθε ἀπῶν. Ὀκτῶ ἡμέρας! καὶ ὑμεῖς, κύριε Γεράρδε, τὸ συγχωρεῖτε.

— Τοῦτο εἶναι μοναδικόν! εἶπεν ὁ Λαμβέρτος ἀσπαζόμενος τὴν προπετῆ κόρην του· τοῦτο εἶναι μοναδικόν, τὸ ἐπαναλαμβάνω, οὐδὲ ὅπως ἐνθυμοῦμαι, σὲ βεβαιῶ, νὰ ὠμίλησα εἰς τὴν μητέρα σου περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς θὰ ἀπουσιάσω. Εὕρισκεις ὅτι ὀκτῶ ἡμέραι εἶναι πολλαί; . . .

— Εὕρισκω ὅτι εἶναι πολλαί, παράπολυ πολλαί. Ὀλόκληρον ἐβδομάδα χωρὶς νὰ σᾶς εἰδῶ!

— Ἀδελαῖς, εἰπέ τὴν ἀλήθειαν, παραπονεῖσαι διότι δὲν θὰ

ἐπιστρέψω ἐγὼ ταχύτερον τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν, ἢ ἡ εἶδησις, ἂν ὁ θεὸς σου θὰ θελήσῃ νὰ παρευρεθῆ εἰς τὸν γάμον σου;

Ἀφοῦ ὑπεμεῖδίασε καὶ ὑπέβλεψε τὸν Γεράρδον, ἀπεκρίθη ἡ Ἀδελαῖς.

«Καὶ διὰ τὰ δύο.»

— Λοιπὸν θὰ σοὶ εἶπω καὶ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν· δὲν θὰ διαμείνω, εἰμὴ τέσσαρας ἡμέρας εἰς τὸν πύργον τῆς Τερψιθέας· Ὑπόσχομαι περὶ τούτου.

— Ὑπ' αὐτὸν τὸν ὄρον, εἶπεν ἡ Ἀδελαῖς, σᾶς ἐπιτρέπομεν νὰ ἀναχωρήσητε. Καὶ ἐπανελάβεν ἀμέσως. «Α! ὄχι ἀκόμη. Μὲ ἠπατήσατε ἤδη ἄλλοτε. Ἔχω ἀνάγκην ἐγγυήσεως» ὑπὸ τίνος ὄρου ὑπόσχεσθε;

Ὁ Λαμβέρτος τεθορυβημένος ἀπεκρίθη, ἢ διὰ νὰ εἶπωμεν καλλίτερον προσεπάθησε ν' ἀποκριθῆ.

« Ἀλλὰ δὲν βλέπω μῆτ' ἐγὼ ὑπὸ τίνος ὄρου

— Δὲν εἶσθε ἔμπορος;

— Βεβαίως. Ἀλλὰ τί ἀποβλέπει ἐδῶ τὸ ἐπάγγελμαμόμου; . . .

— Ἀφοῦ εἶσθε ἔμπορος, οὐδὲν εἶναι ἀπλούστερον ἐκεῖνου, τὸ ὅποιον σᾶς ζητῶ. Δόσατέ μοι ἐγγραφον ἐγγύησιν περὶ τούτου.

— Ἐγγραφον ἐγγύησιν, ἀνέκραξεν ὁ Λαμβέρτος, ἔγγραφον ἐγγύησιν!»

Συμμεριζόμενος τὸν ἀρκετὰ φυσικὸν θαυμασμόν τοῦ Λαμβέρτου, ὁ Γεράρδος προσέθεσεν.

« Ἡ ἰδέα μοὶ φαίνεται . . . »

Ἡ Ἀδελαῖς χωρὶς ν' ἀφίση αὐτὸν νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του, ἐπανελάβεν·

« Ἡ ἰδέα εἶναι ἀξιόλογος. Ἐμπρὸς, ἀμέσως μίαν ἔγγραφον ἐγγύησιν. »

Ὁ Γεράρδος προσέφερεν ἤδη τὸ σημειωματάρειόν του εἰς τὸν Λαμβέρτον.

« Ἴδου χάρτης καὶ μολυβδοκόνδυλον, γράψον. »

Ἡ Ἀδελαῖς ἐπανελάβε μετὸν ὄνον σοβαρόν.»

— Γράψατε!

— Ἡ δυσπιστία αὐτῆ με τιμᾶ, εἶπεν ὁ Λαμβέρτος, ὅστις ἔγραψε καθ' ὑπαγόρευσιν στερεὰν καὶ ἀδιάκοπον τῆς βρετανῆς μικρᾶς κόρης του. « Ὁ ὑποφαινόμενος ἐργοστασιάρχης Σινικῶν ἐν Φρομομβίλλῃ, ὑποχρεοῦμαι πρὸς τὴν κόρην μου Κυρίαν Ἀδελαΐδα Λαμβέρτου, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ῥηθείσαν Φρομομβίλλην ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν. »

« Τώρα τὴν ἡμερομηνίαν καὶ ὑπογράψατε . . . Ὁχι! μὴ υπογράψετε ἀκόμη. Ἐλησμόνησα τὸ οὐσιωδέστερον.

— Μοὶ φαίνεται μόλα ταῦτα ὅτι οὐδὲν παρελείφθη.

— Ἀπατᾶσθε πάτερ μου.

— Μήτ' ἐγὼ δὲν βλέπω . . .

— Ἀπατᾶσθε ἐπίσης Κ. Γεράρδε. Τὸ οὐσιωδέστερον, λέγω, παρελείφθη. Ἐὰν δὲν ἐπιστρέψητε ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν εἰς τί ὑποχρεοῦσθε;

— Ἡ θυγάτηρ σου ἔχει δίκαιον, δὲν ἐσκέφθημεν περὶ τούτου. Εἰς πᾶσαν ἐγγύησιν εἶναι ἀναγκαῖα ὑποχρέωσίς τις.

— Εἶναι ἀναγκαῖα ὑποχρέωσίς τις, ἐπανελάθεν αὐστηρῶς ἡ Ἀδελαΐς, θέτουσα δάκτυλον προστακτικὸν καὶ ῥόδιον ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ σημειωματαρίου, ἐν ᾧ ὁ πατήρ της εἶχε γράψει. Ο ὕτος ἐπανελάθεν.

« Ἡ δυσπιστία αὐτῆ με τιμᾶ περισσότερο. »

Ἀφοῦ ἐσυλλογίσθη ἐπὶ ὀλίγα δεύτερα λεπτά, ἐπανήρχησε νὰ γράφῃ ἐπαναλαμβάνων εἰς ἐπήκοον πάντων. « Καὶ ἂν δὲν ἐπιστρέψω ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν εἰς Φρομομβίλλην, ὑποχρεοῦμαι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου . . . »

Ὁ Λαμβέρτος ἐσιώπησεν.

— Εἰς τί ὑποχρεοῦσαι τὸν ἠρώτησεν ὁ μέλλων γραμβρὸς αὐτοῦ, ἐνῶ ἡ Ἀδελαΐς, οὐχὶ ὀλιγώτερον περιεργος, ἠρώτα ἐν ταῦτῳ.

« Μάλιστα, εἰς τί ὑποχρεοῦσθε; »

— Μαντεύει τις εὐκόλως ὅτι οὐδεὶς σας εἶναι ἔγγαμος· ἐὰν ἦσθε δὲ ἠθέλατε μοὶ ἀπευθίνει τοιαύτην ἐρώτησιν; θὰ τὸ εἴ-

χατε ἤδη μαντεύσει. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, στοιχηματίζω ὅτι δὲν θὰ κάμνητε τοιαύτην, ἀγαπητοὶ μου ζευγαλισμένοι.

— Ἄλλα τέλος ἄς μάθωμεν! . . . ἀνέκραξεν ἡ Ἀδελαΐς, ἥς ἡ περιέργεια μετεβάλλετο εἰς ἀνυπομονουσίαν.

Ὁ Λαμβέρτος ἐτελείωσεν οὕτως τὴν ἐγγράφον ἐγγύησιν. « Καὶ ἐὰν δὲν ἐπιστρέψω ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν εἰς Φρομομβίλλην ὑποχρεοῦμαι κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου, νὰ μὴν ἀσπασθῶ μήτε τὴν σύζυγόν μου μήτε τὴν θυγατέρα μου. »

Ἡ Ἀδελαΐς ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς της λέγουσα·

Τοῦτο εἶναι πλέον παρ' ὅ,τι ἐπεθύμουν· σὰς εὐχαριστῶ, τώρα εἶμαι πεπεισμένη ὅτι θὰ ἐπιστρέψητε.

— Κάλιστα! θὰ ἐπανελάθη ἐντὸς τῆς ὀρισθείσης προθεσμίας, εἶπεν ὁ Γεράρδος, ὅστις ἔλαβε τὸ σημειωματάριον καὶ ἀποκόψας τὸ γεγραμμένον φύλλον προσέθηκε. « Καὶ ἐγὼ, ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς μέλλων συνεταῖρος τοῦ υπογράφαντος, ἐπικυρῶ τὸ ἐγγράφον τοῦτο. »

Ὁ Γεράρδος τῶντι ἔθεσε τὴν ὑπογραφὴν του ὑπὸ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ὑποχρέωσεως, μετὰ ταῦτα δὲ προσέφερε τὴν ἐγγράφον ταύτην ἐγγύησιν μετὰ μεγάλης ὑποκλίσεως εἰς τὴν Ἀδελαΐδα· ἔθετε δι' αὐτὴν εἰς τὴν ζώνην τοῦ ἐνδύματός της, ὅταν ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ μέσον τῆς μικρᾶς ταύτης συναθροίσεως τῆς οἰκογενείας.

Ὅπως μεγάλη τις ζωγραφία ὑπεμφαίνει τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου, οὕτω ὑψηλὸν τι ἐχαρακτήριζεν ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν γοητευτικὴν ὠραιότητα τῆς Κυρίας Λαμβέρτου, ὠραιότερας καὶ αὐτῆς τῆς θυγατρὸς της, ἐὰν ἦναι δυνατόν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχε τὸ πραγματικὸν πλεονέκτημα τῆς ἐκφράσεως, πλεονέκτημα, εἶναι ἀληθές, τὸ ὁποῖον κάμνει νὰ ἐννοήσῃ τις τὸ τέλος πλείστων ἄλλων πλεονεκτημάτων, καὶ ἴσως πάντων τῶν ἄλλων.

Τέλος πάντων, ἐπειδὴ πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν, ἔστω καὶ μετὰ τῆς μετριότητος ἣν ἐπιβάλλει ἡ θλίψις, ἦτον ἐκφραστικὴ ὡς τὸ

τελευταίον χαίρει. Ἡ ἀνοιξίς καὶ τὸ θερρὸς ἕως εἶχον παρέλθει μετὰ τῶν ἀνθέων αὐτῶν καὶ τῶν στάχεων τὸ φθινόπωρον ἐχρωμάτιζεν ἤδη μὲ τὰ ἀπατηλὰ χρώματά του τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο σύνολον, οὐ οὐδὲν ἐφαίνετο ἀπειλοῦν τὴν πτώσιν, ἀλλ' οὐ τινος ἕκαστον μέλος ἐστηρίζετο ὁρατῶς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, διὰ τὰ ὑποστηρικθῆ.

Ἦθελέ τις ὀνομάσει εὐχαρίστως τὰς προτελευταίας ἡμέρας τῶν γυναικῶν, δύοσις ἡλίου.

Ἡ Ἰουλία Λαμβέρτου, μεγαλητέρα τοῦ συζύγου αὐτῆς κατὰ τινα ἔτη ἦτο τοιαύτη τις ἦτο καὶ αὕτη ὥραία δύοσις ἡλίου. Ὡς τὸ ἄστρον τοῦτο, ἡ μεγαλοπρέπειά της δὲν εἶχεν ἐλαττωθῆ ψαύουσα τὸ τέλος τοῦ ὀρίζοντος· τούναντίον ἐδιπλασίαζε τὴν λάμπην της ἕνεκα τῆς κλίσεως, τόσον ὀλίγον διακρινομένης παρατὰς γυναιξίν.

Ἀλλὰ πᾶς τις, ἐξαιρουμένων τῶν νέων, οἵτινες συγγέουσι τοσοῦτον εὐτυχῶς κατὰ τὰς φαντασίας των, τὴν αὐγὴν μὲ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἐσπέρας, τὴν ἀναπτομένην φλόγα πρὸς τὴν σβενουμένην, ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὴν ἡμέραν, καὶ νὰ προεῖπῃ τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ δίσκος, ὠχριάσας ἐν τῷ ἄμα καὶ καταποντιζόμενος εἰς τὰ σκότη, ἤθελε κατέλθῃ συντετριμμένος ὑπὸ τὰ κύματα, καὶ ἤθελεν ἀφανισθῆ διὰ παντός.

Ἡ κυρία Λαμβέρτου ἠγγίζεν εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο τέρμα, εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην ἀγωνίαν τῆς νεότητος, ἥτις ψιθυρίζει πρὶν ἢ φθάσει εἰς τὸ χεῖλος τῆς πτώσεως, τσοσαῦτα σιωπηλὰ καὶ διαρρυγνιόντα τὴν καρδίαν τῶν γυναικῶν πράγματα, καὶ μάλιστα τὴν καρδίαν ἐκείνων τῶν πάντοτε πλείστον ἐκφοδουμένων νὰ κάμωσι τὴν διαθήκην τῶν θελγῆτρων αὐτῶν, δηλ. ν' ἀποσυρθῶσι τοῦ κόσμου. Ἡ ἠρωϊκὴ αὕτη ἀπόφασις δὲν εὐρίσκεται οὐδὲ εἰς τὰς ἰσχυροτέρας γυναῖκας οὔτε κἂν ὡς σκέψις ἀπλῆ καὶ ἂν γεννηθῆ ποτέ, γεννᾶται ὑπὸ τὴν μορφὴν τραχείας μορφῆς. εἶναι αἰσθημα αἰφνῆδιον, αἰσθημα κεραυνοβόλον, ὅπερ τὰς δάκνει εἰς τὴν καρδίαν ἐν τῷ μέσῳ περιπάτου, συναναστρο-

φῆς, ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τῆς μέθης πάθους, καὶ ὅπερ, ὡς τὸ φάντασμα ἐκεῖνο τοῦ θανάτου δίδει ἐν τῷ μέσῳ χοροῦ ἐπιβωμίου εἰς ἕκαστον κρυφίως λυπηρὰν εἰδοποίησιν, ταῖς λέγει, «Κυρία, πρέπει νὰ ἀναχωρήσητε, πρέπει νὰ ἐγκαταλείψητε τὴν σκηνὴν τῶν ἐπιτυχιῶν σας, καὶ νὰ κατακαύσητε τὸ τοσοῦτον λαμπρὸν πρόσωπον, ὅπερ παριστάνετε.» Τότε τὸ μέτωπόν των ῥυτιδούται, τὰ χεῖλη των συστέλλονται, ὡς ἐὰν εἶχον ἐμβάψει αὐτὰ ἐντὸς ποτηρίου πλήρους χολῆς ἡ χάνουσι τὸ θάρρος των· αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ ἰλιγγυῶσιν, ἐγείρονται ὡς καταληφθεῖσαι ὑπὸ πυρκαϊᾶς, περιπατοῦσιν ἀτάκτως, ὑπομειδιώσιν ἄνευ αἰτίας, διὰ τὰ κρύψωσιν ὅτι βλασφημοῦσιν ἐσωτερικῶς, καὶ εὐχαρίστως, μιμούμεναι τὴν Σαπφῶ, ἥτις καὶ αὕτη ἐπίσης δὲν ἦτο πολὺ νέα ὅτε ἐρωτεύθη τὸν Φάωνα, ἤθελον ῥιφθῆ εἰς τὴν θάλασσαν, κρούουσαι τὴν ἄρπην καὶ λέγουσαι. Ἄγαπῶ, ἀγαπῶ εἰσέτι, διατὶ δὲν ἤθελον ἀγαπηθῆ πλέον;» (Ἀκολουθεῖ).

Ἄρμονικὴ συνδιαίτησις ζώων.

Διερχόμενός τις τοῦ Λονδίνου, δύναται τυχαίως νὰ παρατηρήσῃ πλῆθος ἀνθρώπων συνηθροισμένων περὶ εὐρυχώρου κλωβίου, περιλαμβάνοντος πλῆθος ζώων, συνήθως θεωρουμένων ὡς φύσει ἀντικειμένων καὶ ἀσυμβιβάστων, τοιούτων ὅποια αἴλουροι, περιστῆραι, πίθηκοι (mice), χοῖροι (guinea-pigs), λαγίδεια, γλαῦκες, κανάρια, καὶ ἄλλα μικρὰ ζῶα. Οἱ καταγινόμενοι περὶ τὰς συλλογὰς ταύτας τῶν ζώων ὀνομάζουσιν αὐτὰς ἄρμονικὰς οἰκογενεῖας (happy families), διὰ τὸν ἐντελῶς καλὸν χαρακτῆρα, καὶ τὴν εὐχάριστον ἄρμονίαν, ἐν ἣ φαίνονται συζῶντα.

Τί παράγει τοιαύτην ἄρμονίαν τοσοῦτων εἰδῶν; — Ἡ ἡμερότης. — Οἱ κύριοι αὐτῶν μεταχειρίζονται ἕκαστον ζῶον μετὰ μεγάλῃς ἡμερότητος, καὶ παρακινουσι, ἐπιδεικνύοντες μικρὰς ἀμοιβὰς, νὰ διαγῶσιν ἡμέρως τὰ μὲν πρὸς τὰ δέ. Δι' αὐτοῦ

τοῦ τρόπου τὰ πτηνὰ δύνανται νὰ τελειοποιήσωσι πολλές ἀξιωματικὰ παρατηρήτους ιδιότητας. Θέλομεν ὅμως μνημονεύσει γεγονόσ, καθ' ὃ παῖς τις κατώρθωσε νὰ ἐφευκθῆ εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ἀγάπην τούτων τῶν ζώων.

Ὁ Φραγκίσκος Μιχαήλ, μονογενὴς υἱὸς λεπτοουργοῦ τινος κατοικοῦντος ἐν Τεμπλίῳ, πόλει τῆς νήσου Σαρδοῦς, εἶχε δύο ἀδελφὰς ὀλίγον νεωτέρας αὐτοῦ, καὶ μόλις εἶχε φθάσει τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, ὅτε πῦρ, ἐκραγὲν ἐν τῇ πατρῴᾳ οἰκίᾳ, ἀπετέφρωσεν αὐτὴν, καὶ κατέκαυσε τὸν δυστυχῆ λεπτοουργὸν ἐν τοῖς εἰρησίοις. Ἐξ ὀλοκλήρου ἀφανισθεῖσα ἐκ τοῦ φρικτοῦ τούτου συμβεβηκότος, ἡ οἰκογένεια ἅπασα ἔμεινεν ἄστεγος, καὶ ἠναγκάσθητο νὰ ἐπαιτῆ τὴν ἐλεημοσύνην τῶν ξένων, ἵνα ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἀναποφεύκτους ἡμερησίας ἀνάγκας αὐτῆς.

Τέλος ὁ Φραγκίσκος, ἀποκαμὼν ἐκ τῶν ματαίων προσπαθειῶν τοῦ νὰ βοηθῆ τὴν ἐνδεῆ μητέρα αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπιτελείσεως τῆς τῶν ἄλλων εὐσπλαγγίας, καὶ λυπούμενος νὰ βλέπῃ αὐτὴν καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ κατατρυχομένας ἐκ τῆς ἐνδεΐας, ἠναγκάσθη νὰ καταγίῃ εἰς ἐργατικὴν βιομηχανίαν. Κατεσκευάσεν ἐκ πεταύρων (σανιδίων), μετὰ τινος δυσκολίας, κλωβίον μεγάλων διαστάσεων καὶ ἐφωδίασεν αὐτὸ ἐξ ὄλων τῶν ἀναγκαίων πρὸς διαίτησιν κτηνῶν καὶ ὅτε ἐπανῆλθεν ἡ ἀνοιξίς, ὑπέβη εἰς τὰ πλησιόχωρα τοῦ Τεμπλίου δάση, καὶ κατέγεινεν ἐπιτηδεῖως νὰ ἀνεύρῃ τὰς φωλεὰς τῶν σπινῶν. Ἐπειδὴ ἦν ἐπιτηδεῖος, καὶ μεγάλῃς ἐνεργητικότητος, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπιτύχῃ ἐῖροπον ἀπὸ δένδρον εἰς δένδρον, καὶ σπανίως ἐπέστρεφε, μὴ φέρων εἰς τὸ κλωβίον σπίνας (chaffinches), σπίνους, κοσσύφους, ροβίλους (rorens) μαλαθρίτας, οἰνάδας (ring-doves), καὶ περιστερὰς. Πᾶσαν ἐβδομάδα ὁ Φραγκίσκος καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ἔφερον τοὺς μικροὺς εὐνοουμένους αὐτῶν εἰς τὴν ἀγορὰν Σούσσαρη, καὶ ἐπώλουν ὡς πολὺ περιεργὰ καὶ ὠραία τὰ πτηνὰ ταῦτα.

Ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ ἦν τὸ νὰ κατασταθῆ ἱκανὸς νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς ἐνδεεῖς συγγενεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ὅμως ἡ συνδρομὴ αὕτη

δὲν ἐξήρκει εἰς τὰς πολλὰς αὐτῶν ἀνάγκας· ἔνεκα τούτου ὁ Φραγκίσκος ἐφευρε νέαν καὶ πρωτότυπον μέθοδον δι' ἧς ν' αὐξήσῃ τὰ κέρδη αὐτοῦ. Ἡ πενία τέχνας κατεργάζεται. Ἐμελέτησε λοιπὸν σχέδιον, νὰ ἀναθρέψῃ νέαν αἴλουρον (γαλῆν Ἀγκυραϊάν) νὰ συζῆ εἰρηνικῶς μετὰ τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῦ ψαλτῶν (songsters). Τοιαύτη ἡ δύναμις τῆς συνθησίας, τοιαύτη ἡ δύναμις τῆς ἀνατροφῆς, ὥστε βαθμηδὸν ἐδίδαξε τὸν θανάσιμον ἐχθρὸν τῶν πτηνῶν νὰ ζῆ, νὰ πίνῃ, νὰ τρώγῃ καὶ νὰ κοιμᾶται ἐν τῷ μέσῳ τῶν πτηνῶν τούτων, ἀνευ ἐλαχίστης ἀποπειρας τοῦ νὰ φύγῃ ἢ νὰ προσβάλῃ αὐτά. Ἡ γαλῆ, ἣν ὀνόμαζε Βιάγκα (λευκὴν), ἀνείχετο τὰ μικρὰ πτηνὰ νὰ παίζωσι παντὸς εἶδους παιγνίδια μετ' αὐτῆς· καὶ οὐδέποτε ἐξέτεινε τοὺς ὄνυχας ἢ ἐπειράθη νὰ βλάβῃ τοὺς συντρόφους τῆς.

Ὁ Φραγκίσκος προσέθη περαιτέρω· μὴ ἀκούμενος νὰ τὰ διδάξῃ μόνον νὰ συζῶσιν ἁρμονικῶς καὶ εὐχαριστῶς, ἐδίδαξε τὴν γαλῆν καὶ τὰ μικρὰ πτηνὰ νὰ παίζωσιν εἶδος παιγνιδίου, ἐν ᾧ ἕκαστος ὄφειλε νὰ γινώσκῃ τὸ μέρος αὐτοῦ· καὶ μετὰ τινος σύγχυσιν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἐτελειοποίησεν ἕκαστον εἰς τὸ ὠρισμένον καθήκον. Ἡ αἴλουρος ἐδιδάχθη νὰ ἐλίσσεται ἐν κύκλῳ, τὴν κεφαλὴν μετὰ τῶν ποδῶν ἔχουσα, καὶ νὰ φαίνεται κοιμημένη. Τὸ κλωβίον ἀνοίγετο τότε· τὰ δὲ μικρὰ πτηνὰ ἐπέπιπτον κατ' αὐτῆς καὶ ἐπειρῶντο νὰ ἀφυπνήσωσι πλῆττοντα αὐτὴν ἐπανειλημμένως διὰ τοῦ ράμφους. Μετὰ ταῦτα διαιρούμενα εἰς δύο μέρη, προσέβαλλον τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς μύστακας αὐτῆς· τὸ δὲ ἡμέρον ζῶον ἐπροσποιεῖτο, ὅτι οὐδόλως ἠσθάνετο τὰ παιγνίδια αὐτῶν. Ἄλλοτε ἐκάθητο εἰς τὸ μέσον τοῦ κλωβίου καὶ ἤρχιζε νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ βέγγῃ μετὰ μεγάλης ἡμερότητας καὶ εὐχαριστήσεως· τὰ δὲ μικρὰ πτηνὰ συγχρόνως ἐγκαθιδρύνοντο ἐπὶ τῆς ράχεώς του ἢ ἐκάθητο ἐν εἰδει στεφάνου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, κελαιοῦντα ὡς ἐν ὄλῃ τῇ ἀσφαλείᾳ σκιεροῦ δάσους.

Ἡ διαγωγὴ τῆς ἡμέρου καὶ ὠραίας αἰλουροῦ, καθημένης ἡσύχως ἐν τῷ μέσῳ κλωβίου πτηνῶν, ἦν τόσῳ νέα καὶ παρά-

δοξος, ὥστε ὅτε ὁ Φραγκίσκος ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Σούσσαρη, περιεκυκλώθη ἀμέσως ὑπὸ πλήθους θεατῶν θαυμαζόντων. Ὁ θαυμασμός αὐτῶν ἐκορυφώθη, ὅτε ἤκουσαν αὐτὸν κρίζοντα ἕκαστον τῶν ἀγαπητῶν του πτηνῶν κατ' ὄνομα, καὶ εἶδον αὐτὰ πετῶντα πρὸς αὐτὸν εὐθύμως, μέχρις οὗ ὅλα ἐκάθησαν μετὰ χάριτος εἰς τὴν κεφαλὴν, τοὺς βραχίονας καὶ τὰ δάκτυλα αὐτοῦ.

Εὐχαριστημένοι διὰ τὴν ἀφέλειαν αὐτοῦ, οἱ θεαταὶ ἀντήμειψαν αὐτὸν γενναίως· ὁ δὲ Φραγκίσκος ὑπέστρεψε τὸ ἐσπέρας, ἔχων τὴν καρδίαν του πλήρη χαρᾶς, ὡς δυνάμενος νὰ θέσῃ ἐνώπιον τῆς μητρὸς αὐτοῦ ποσὸν χρημάτων, ὅπερ ἤθελεν ἀρκέσει νὰ συντηρήσῃ αὐτὴν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας.

Ὁ ἐφευρετικὸς οὗτος παῖς, κατόπιν ἐδίδαξέ τινας νέας πέρδικας, ἐξ ὧν μία ἐξαιρέτως ἀφωσιώθη αὐτῷ. Ἡ πέρδιξ αὕτη, ἣν ὠνόμαζε Ροζολέταν, ἔν τινι περιστάσει ἔφερεν αὐτῷ ὠραίαν ἀκανθίδα (golafinsh, καρδερίνα), ἣτις δραπετεύσασα ἐκ τοῦ κλωβίου εἶχε πλανηθῆ εἰς πλησίον κῆπον· ὁ Φραγκίσκος ἦν ἀπληπισμένος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ, διότι ἦν καλὴ ψάλτις, καὶ εἶχεν ὑποσχεθῆ αὐτὴν εἰς τὴν θυγατέρα κυρίας τινος, παρ' ἧς ἔτυχε πολλῆς εὐμενείας. Τὴν ἕκτην πρωίαν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς ἀκανθίδος, ἡ Ροζολέτα, ἡ ἡμέρος καὶ νοητικὴ πέρδιξ, ἐφάνη ὀδηγοῦσα τὸ πλανηθὲν πτηνὸν διὰ τῶν κορυφῶν τῶν φιληρῶν οἰκαδῶ· ἡ Ροζολέτα προεπορεύετο αὐτῆς ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ τέλος ἐπαγαγοῦσα αὐτὴν, λυπούμενην κατὰ τὸ φαινόμενον, μέχρι τῆς γωνίας τοῦ ὀρηθητοτροφείου, ἵπτατο ἔνθεν κάκειθεν ἐν θριαμβῷ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς.

Ὁ Φραγκίσκος ἦν ἤδη εὐτυχὴς καὶ εὐχαριστημένος, ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐφευρέσεώς του ἦν ἱκανὸς νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ. Ἀτυχῶς ὅμως, ἐν μέσῳ ταύτης τῆς εὐτυχίας, αἴφνης ἠσθένησεν ἐκ τοῦ ἐξῆς σοβαρωτάτου περιστατικοῦ. Ἐσπέραν τινὰ κατεγίνετο εἰς τὴν συλλογὴν ἀμανιτῶν, πολὺ κοινῶν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης· ἀλλὰ μὴ ἔχων ἀρκού-

σαν πεῖραν νὰ διακρίνῃ τοὺς βρωσίμους τῶν φαρμακερῶν, ἔφαγεν ἐκ τούτων καὶ ἀπέθανεν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις, ματαίως ἀποβάντος παντὸς θεραπευτικοῦ μέσου, ὅπερ ἡ ἐπιστήμη ἐδύνατο νὰ μεταχειρισθῆ. Τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς τοῦ Φραγκίσκου ἀσθενείας, τὰ πτηνὰ ἵπταντο ἀκαταπαύστως περίξ τῆς κλίνης. Τινὰ ἴσταντο μελαγχολικῶς περίξ τοῦ προκεφαλαίου του, ἀλλὰ ἔφρουγον ὀπίσθεν καὶ ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ὀλίγα δὲ ἀνέπεμπον βραχείας καὶ θλιβερὰς φωνὰς, οὐδὲν δὲ αὐτῶν ἐλάμβανε τροφήν.

Ὁ θάνατος τοῦ Φραγκίσκου καταδεικνύει ἀριδῆλως, ὅποια αἰσθήματα δύνανται νὰ διεγερθῶσιν ἐν τοῖς ζώοις διὰ τῆς καλῆς μεταχειρίσεως. Τὰ τοῦ Φραγκίσκου πτηνὰ ἐφάνησαν αἰσθανόμενα τὴν ἀπώλειαν τοῦ εὐεργέτου των· ἀλλ' οὐδὲν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῷ πτηνῶν ἔδειξεν ἐν τῇ ἀποβιώσει του τοιαύτην πραγματικὴν καὶ ἀπαρηγόρητον λύπην, ὅποιαν ἡ Ροζολέτα. Ὅτε ὁ πτωχὸς Φραγκίσκος ἐτέθη ἐν τῷ φορείῳ, ἵπτατο περίξ αὐτοῦ, καὶ τέλος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ καλύμματος. Ματαίως πολ- λάκις μετεκίνησαν αὐτὴν· αὕτη ἐπέστρεψε καὶ ἐπέμενε νὰ συνοδεύσῃ τὴν κηδεῖαν ἕως εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἐκάθισεν ἐπὶ τινος πλησίον κυπαρίσου, ἵνα ἀγρυπνῆ, ποῦ ἔθετον τὰ λείψανα τοῦ φίλου αὐτῆς· καὶ ὅτε τὸ πλῆθος ἀνεχώρησε, δὲν ἐγκατέλειπε τὴν θέσιν τῆς, εἰμὴ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ ὀρηθητοτροφεῖον, καὶ νὰ λάβῃ τὴν συνειθισμένην τροφήν. Ἐν ὅτῳ ἔζη, καθεκᾶστην ἐκάθητο ἢ ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τοῦ πυργίσκου παρακειμένης τινὸς ἐκκλησίας, ἐξ οὗ ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τὸν τάφον τοῦ κυρίου τῆς. Ἐκεῖ ἔζησε καὶ ἀπέθανε τέσσαρας περίπου μῆνας μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς κυρίου.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

Ο ΑΥΤΟΧΕΙΡ

ΥΠΟ

ΗΛΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ.

(Συρέχεια ἴδε φυλλ. 1.)

Τί ὄφελει νὰ ζῶ, ἐσκέφθη, ἀφοῦ εἶμαι μὲν ἀνίκανος νὰ χρησιμεύσω εἰς τοὺς ὁμοίους μου, ζῶ δὲ οἰκτρῶς; κἀλλιον ἂς διαρρήξω τοὺς δεσμοὺς οἷτινες εἰς τὴν γῆν μὲ κρατοῦσι.

Καὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἐνισχύετο βαθμηδόν

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὠχρὸς, τὸ δὲ ὕφος του εἶχε τι παράδοξον, ἀπαίσιον.

Τὴν ἐπαύριον ἠγέρθη ἐνωρίς καὶ ἐξῆλθεν. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀνατείλει διὰ τοὺς κατοίκους, αἱ ἀκτίνες ὅμως αὐτοῦ πίπτουσαι ἐπὶ τῶν τῆδε κακειῖσε δισπαρμένων νεφῶν, τὰ ἐχρωμάτιζον μὲ ζωηρὸν ἐρυθροῦν χρῶμα.

Διευθύνθη πρὸς τὴν θέσιν ἐνθα ἀπήντησε τὴν προτεραίαν τὴν Ἀμέρισταν, ἀλλ' οὐδένα εὔρεν ἐκεῖ.

Μετὰ τινὰς ὅμως στιγμὰς ἔρχεται αὕτη. Ὁ Ἰωάννης ἔστατο ὄρθιος· ἔχων τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐσταυρωμένας, καὶ ὦν βεβουθισμένος εἰς σκέψεις

Ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ τὴν ζωηροτέραν ἐδήλου θλίψιν· ἡ δὲ στάσις του τὴν ἐσχάτην ἀπελπισίαν.

Ἡ Ἀμέριστα πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸν παρετήρει ὅτε ἐκεῖνος ἀνακύψας τὴν εἶδε.

— Λοιπὸν, εἶπεν, ἐνῶ τὸ ὕφος αὐτοῦ ἐδείκνυεν ἀγρίαν εὐχαρίστησιν, ἐνῶ ἡ φωνὴ του εἶχε τι ἠγεμονικόν, ἡ τιμωρία ἦν μ' ἔκαμες νὰ ὑποστῶ μέχρι τοῦδε, εἶναι ἀρκετὴ διὰ θνητόν· τρέμε ὅμως ἀπὸ τὴν σήμερον.

Καὶ ἔκαμε βήματα τινα ἄτακτα.

Ἡ Ἀμέριστα ἐβρόγχισε, διότι ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ὁμοιάζε

χρησμόν, διότι εἶχε τι τρομερόν. Καὶ ὠχρίασεν ἐκ τοῦ φόβου τῆς καὶ ἤρχισε νὰ μεταμελῆται διὰ τὴν ψυχρότητα ἣν ἔδειξε.

— Τί ἔχεις Ἰωάννη; λέγει πρὸς αὐτὸν εὐμενῶς.

— Τί ἔχω, ἀποκρίνεται οὗτος σαρωδιῶς καγχάσας, τί ἔχω· ὁ δῆμιος ἐρωτᾷ διατὶ ὠχριά τὸ θῦμά του· ὁ Ἰεραξ ἐρωτᾷ διατὶ τὸ δαίλαιον πτηνὸν φεύγει τρέμον· καὶ ἡ ἀράχνη ἐρωτᾷ διατὶ ἡ μυῖα θρηνεῖ;

Ἡ Ἀμέριστα ἤρχισε νὰ τὸν ἐκλαμβάνη ὡς παράφρονα.

— Ἐνόσω ἡ καρδία μου δὲν ἠδύνατο νὰ αισθάνηται ἔρωτα; ἐπανέλαβεν ὁ Ἰωάννης μὲ πόνον ψυχῆς, ἔζων εὐτυχίης· πλὴν ταχέως παρήλθον οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι, καὶ ἡ εἰμαρμένη μὲ παρουσίασε κατὰ πρῶτον νέαν σκληρὰν καὶ ἀναίσθητον· ἔκτοτε δὲ ἤρχισεν ἡ δυστυχία μου, δυστυχία τρομερὰ ἦν μόνον οἱ παθόντες γνωρίζουσιν. Ἡ θέσις ἦτις πολλακίς μὲ εἶδε εὐθυμον μετὰ τῶν συνομηλικῶν μου παίζοντα, αὕτη ἡ θέσις παρετήρησε κατὰ πρῶτον καὶ τὴν θλίψιν μου· αὕτη ἡ θέσις, ὁ μόνος μὴ σαρκαστικὸς μάρτυς τοῦ ἀτυχοῦς ἔρωτός μου, μοὶ ἐνέπνευσεν ἐκδίκησιν. ὦ! μίσει με ἀπὸ τοῦδε, μίσει με, τὸ ἐπιθυμῶ, τὸ ἀπαιτῶ· θὰ ἐκδικηθῶ τρομερὰ καὶ χρεωστεῖς νὰ μὲ μισῆς.

Ἡ Ἀμέριστα θεωρήσασα αὐτὸν ἔντρομος,

— Ἰωάννη . . . εἶπε.

— Σιῶπα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης ὡς παράφρων. Καθὼς ὅταν ἀνθρωπὸς τις ἀποθνήσκων μακρὰν τῶν λοιπῶν εἰς ἔρημον μέρος, τὸ σῶμα αὐτοῦ γίνεται βορὰ τῶν ὀρνέων, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ νεκροῦ περιπταμένη, φρίττουσα ἀκούη τὴν φωνὴν τοῦ γυπὸς· οὕτω καὶ ἡ φωνὴ σου μὲ ἐμποιεῖ φρίκην.

Ἡ Ἀμέριστα δὲν ὠργίσθη διὰ τὰς λέξεις ταύτας, διότι ἠσθάνετο ὅτι εἶχε δίκαιον ὁ Ἰωάννης· διὰ τοῦτο προσεπάθησε νὰ τὸν ἡμερώσῃ.

— Ἰωάννη . . . φίλε μου . . . λέγει.

— Φίλε μου! ἐπανέλαβεν ὡς ἤχῳ ὁ Ἰωάννης, ἡ λέξις αὕτη, ἦτις ἄλλοτε προφερομένη ὑπὸ σοῦ ἤθελε μὲ καταστήσει εὐτυχῆ, ἤδη μὲ εἶναι ἀδιάφορος.

Παρῆλθε στιγμή σιωπῆς. Νέφος μέλαν ἠγέρθη εἰς τὸν ὄριζοντα, αἱ δὲ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες ἐγένοντο θερμότεραι.

Ὁ Ἰωάννης ἐν τούτοις ἴστατο ἀκίνητος, ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς του προσηλωμένους ἐπὶ τῆς Ἀμέρισσας, ἥτις ἀνέλαβε τὴν προτέραν ἀταραξίαν τῆς.

— Ἰωάννη, λέγει πρὸς αὐτὸν, εἶσαι ἀσθενής, ὕπαγε νὰ ἴσυχάσης.

— Εἶμαι ὑπὲρ ποτε υἱγιέστερος, ἀπεκρίθη οὗτος μειδιῶν πενηθίμως, χαίρομαι ἐν τούτοις διότι κήδεσαι τῆς υἱγίας μου.

— Περὶ τοῦ ἀν ἡσαι υἱγιῆς ἀμφιβάλλω, ὕπαγε, σὲ λέγω, νὰ ἴσυχάσης.

— Ἀναχωρῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης, ἀναχωρῶ καὶ διὰ . . . ἡ παρουσία μου σὲ εἶναι ὀχληρὰ, τὸ βλέπω.

— Πλὴν, ἐπανελάβεν ἐξαπτόμενος, ὀρκίζομαι εἰς τὴν μέλουσάν μου ζῶν ὅτι οὔτε στιγμήν δὲν θέλεις μείνει ἡσυχος. Ἀναχωρῶ καὶ θὰ ἀναχωρήσω ἐκ τοῦ κόσμου τούτου μόνον καὶ μόνον ἵνα δηλητηριάσω τὸν βίον σου. Βραδὺ δηλητήριον μ' ἐπότησις, ἔτι βραδύτερον θὰ σὲ ποτίσω. Ἡ παρουσία μου σὲ εἶναι ὀχληρὰ, ἀλλὰ πάντοτε ἔμπροσθέν σου θὰ ἦμαι, τὴν πρωΐαν ὅταν ἐξέρχῃσαι, τὴν μεσημβρίαν ὅταν γέυῃσαι, τὸ ἑσπέρας ὅταν ἀναπνέης τὴν αὔραν τῆς θαλάσσης, τὴν νύκτα ὅταν ὁ Μορφεὺς καλύπτῃ τὸ ὠραϊόν σου σῶμα Θὰ λησμονήσης καὶ αὐτὴν τὴν λέξιν εὐτυχία, θὰ τρέμῃς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θεάν ἐνός νέου, θὰ δακρύῃς ὅταν βλέπῃς ἄνθος τι μαραμμένον, διότι σκώληξ τις ἀνῆρπασε τὴν ἀνθηρότητα αὐτοῦ.

Τὰς λέξεις ταύτας ἐπρόφερε τοσοῦτον δυνατὰ καὶ μὲ τοσαύτην ὀργὴν ὥστε πρὸς στιγμήν ἡ Ἀμέρισα ἐφοβήθη· ἀλλ' ἔπειτα ἰδοῦσα αὐτὸν σκυθρωπήσαντα, ὡς εἰ μετενόει μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις, εἶπεν ὑπερηφάνως πρὸς αὐτὸν,

— Ἰωάννη, σὲ λυποῦμαι, κατήντησες τφόντι ἄξιος οἴκτου, ὕπαγε, εἶσαι παράφρων. Δὲν εἶμαι τόσον δειλὴ ὥστε ἕνεκα τῶν ἀπειλῶν σου ν' ἀλλάξω φρόνημα. Σὲ ἐπαναλαμβάνω ὕπαγε.

Καὶ ὁ νέος ἀνεχώρησε τφόντι καὶ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου κατηφής. Φεῦ! τὸν εἶδον, τὸν ἠρώ γῆσα τί ἔπασχε καὶ ἐκεῖνος δὲν μὲ ἀπεκρίθη τίποτε . . . καὶ τὸν ἔβλεπον διὰ τελευταίαν φορὰν.

II

Ὁ γέρον ἐστήριξε τὴν φαλακρὰν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς του καὶ ἔμεινε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπηλὸς, κατηφής, δακρύων.

Ἐσεβάσθη γονέα θλιβόμενον καὶ δὲν διέκοψα τὰς ζοφώδεις αὐτοῦ σκέψεις, μέχρις οὐ ὁ ἴδιος ἐπανελάβε πάλιν με φωνὴν παθητικωτέραν τὴν διήγησιν.

Τὸ ἑσπέρας ἐπανῆλθε σύνουος εἰς τὴν οἰκίαν, τὸ δὲ ὕφος αὐτοῦ εἶχε τι ἄγριον, καταχθόνιον.

Εἰς μάτην ἐπὶ εὐθύμων ἀντικειμένων ἐστρέφομεν πάντοτε τὴν ὀμιλίαν, οὗτος κατηφής, δακρύων σχεδὸν λάθρα, ἐφαίνετο μᾶλλον ὅτι δυσηρεστεῖτο ἀκούων εὐθύμους ὀμιλίας.

Ἄχρὸς, τοὺς ὀφθαλμούς ἀσταθεῖς καὶ συνόφρως ἐκάθητο· οὐδὲ λέξιν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ γεύματος ἐπρόφραεν.

Τέλος ἀπεχώρησε καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ μικροῦ δωματίου του· ἐκλείδωσε τὴν θύραν.

Στὰς παρὰ τὸ παράθυρον ἐθεώρει τὴν κυμαινομένην θάλασσαν ὅ οὐρανὸς ἦτο κελαινεφής· νέφη δὲ ἐρεβώδη ἐκ τοῦ βορρᾶ πρὸς νότον ταχέως χωροῦντα ἐκάλυψαν τὸν ὀρίζοντα· ὁ ἄνεμος ἐβόα· ἐπένηι ἡ φύσις· ἀλλὰ τὸ πένθος τοῦτο τῆς φύσεως τὸν ἐνέπλεε χαρᾶς.

Οἱ δυστυχεῖς εἰς τὴν θεάν τῆς καταιγίδος χαίρονται, οἱ τεθλιμμένοι εἰς τὴν βοήν τοῦ ἀνέμου ἠδύνονται.

Ἐκεῖ ἴστατο τὸ παράθυρον ἀνοικτὸν ἔχων, καὶ ὁ ἄνεμος τὴν κόμην αὐτοῦ ἐσκόρπιζε περίξ, καὶ ἡ βροχὴ τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ μέτωπον ἐμάστιζεν.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ διατρέχῃ τὸ δωμάτιόν του ἐστάθη ἔπειτα τέλος λαμβάνει ἐκ τοῦ τοίχου ἐν πιστόλιον, τὸ γεμίζει καὶ τὸ θέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης. Μετὰ τὴν πρᾶ-

Ξιν δὲ ταύτην ἐξέρχεται καὶ πορεύεται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἐρωμένης του ἧτις τὸν ἐδέχθη μὲ τὰς ἐξῆς θηριώδεις λέξεις.

— Παρήλθεν ἡ μανία σου, Ἰωάννη;

— Ἡ μανία μου μάλιστα . . . ἤλθον νὰ σὲ ἀποχαιρετήσω.

— Καὶ διὰ ποῦ; ἠρώτησεν ἡ Ἀμέρισσα ἐξεστηκυῖα.

— Διὰ ποῦ; διὰ τοὺς δαίμονας; τί μὲ μέλλει διὰ ποῦ; δὲν ἀρκεῖ ὅτι θὰ ἤμαι μακρὰν σου, δὲν ἀρκεῖ ὅτι θὰ ἤμαι μακρὰν τῆς πατρίδος μου τὴν ὁποῖαν μισητὴν μὲ κατέστησας.

— Μὲ ἠπάτησες λέγων ὅτι ἐθεραπεύθης, εἶπεν ἡ Ἀμέρισσα ἀκουσίως ὅμως τῆς καρδίας της.

— Δός μοι τὴν χεῖρά σου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης μὲ φωνὴν ὑποτρέμουσαν. Δός με τὴν χεῖρα ταύτην ἧτις ἀνείκει εἰς γυναῖκα τὴν ὁποῖαν μισῶ ὅσον οὐδεὶς εἰς τὸν κόσμον μισεῖ· καὶ τὴν ὁποῖαν ἀγαπῶ ὅσον οὐδεὶς οὐδέποτε ἠγάπησε. Δός τὴν χεῖρά σου νὰ τὴν ἀσπασθῇ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ἐπανίδῃς πλέον.

Ἄλλ' ἡ Ἀμέρισσα ἦτο ἤδη μακρὰν ὅτε ὁ Ἰωάννης ἐπρόφερε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις.

Κατέβη ἐκ τῶν βράχων εἰς τὸ παραθαλάσσιον καὶ ἐκάθησεν εἰς τινα οἰκίσκον σχεδὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης κείμενον.

Καὶ ἐκεῖ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἔμεινε· τὸ κύμα πρὸ τῶν ποδῶν του ἐθραύετο, καὶ ὁ ἀφρός του μέχρι τοῦ προσώπου του ἐφθάνεν. Ἐσκέπτετο σκέψεις πενθίμους· τί σκέπτεται ὁ μέλλων ν' αὐτοχειριασθῇ;

Ὡς φάσμα εἰς τὸ μέσον θυελλώδους νυκτός, ὡς δαίμων τῆς τρικυμίας ἴστατο. Καὶ ἡ νύξ ἐπροχώρει καὶ αἱ βρονταὶ ἀντήχουν ἐπὶ τῶν περὶ βράχων καὶ ὁ ἀνεμος ἐμαίνεται, καὶ ἡ θάλασσα ὕψωνε μέχρις οὐρανοῦ τὰ κύματα αὐτῆς.

Ἠγέρθη ἐκεῖθεν καὶ ἐπέστρεφεν ἀργὰ πρὸς τὴν οἰκίαν, ἐνῶ τὸ ὕδωρ τὸν εἶχε διαπεράσει.

Εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν του προσυχηθῆ, μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς ἐν δάκρυ θερμὸν, δάκρυ διελθὸν διὰ τῶν παρειῶν του ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ πατώματος

Καὶ ὅπλου πάταγος ἠκούσθη

Ἐλυπήθην τότε τὸ ὁμολογῶ· ἀλλὰ τώρα δὲν λυποῦμαι. Ἄς εἶδον τὸν υἱόν μου βυθισμένον ἐντὸς τοῦ αἵματός του, τοῦ αἵματός μου, ἄς εἶδον τὸ κρανίον αὐτοῦ διαλελυμένον, ἄς εἶδον τὸν μονογενῆ μου υἱόν, τὴν ἐλπίδα μου, τὸ στήριγμα τοῦ γῆρατός μου ἄπουν, ἀγνώριστον Ὁ θάνατός του ἦτο ταχύς, ἡ βάσανός του στιγμιαία. Εἶδον τὴν αἰτίον τοῦ θανάτου του βραδέως κατατηχομένην, εἶδον αὐτὴν ἐκ βόδου τοῦ Μαΐου νὰ μεταβάλληται εἰς ἄσμον ἄνθος τοῦ Δεκεμβρίου, εἶδον αὐτὴν ἀργὰ φθίνουσαν, εἶδον αὐτὴν ἀποθνήσκουσαν. Καὶ ἕκαστος στεναγμὸς αὐτῆς μίαν μοῦ ἀφῆρει θλίψιν, καὶ ἕκαστον παράπονόν της μίαν μοῦ ἐγέννα χαράν.

Ὁ γέρον τὰς λέξεις ταύτας προφέρων ἐφαίνετο κακοῦργος μετὰ δολοφονίαν· ἐνόμιζεν ὅτι ἔχει τὸ θῦμα ἐμπροσθέν του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἄφατον ἐδείκνυν εὐχαρίστησιν.

III

Μετὰ τινος στιγμῆς σιωπῆς ἐξηκολούθησε πάλιν.

— Παρασιωπῶ τὰ τῆς ταφῆς· διότι εἶναι τὰ μόνα ἄτινα τὴν μεγαλητέραν μὲ προξενούσι θλίψιν.

Ἡ Ἀμέρισσα ὅτε ἔμαθε τὸν θάνατόν του ἐλειποθύμησε . . . καὶ ὅτε ἐπανελάβε τὰς αἰσθήσεις της ἤλθε πρὸς ἐμὲ ἵνα ζητήσῃ συγχώρησιν.

Ἄλλ' ἠδυνάμην νὰ δώσω συγχώρησιν ἐνῶ εἶχον ἀκόμη τὸ ἀχνίζον σῶμα τοῦ υἱοῦ μου;

Ἐκτοτε δὲ μελαγχολία τὴν κατέλαβε· διότι οἱ τελευταῖοι τοῦ υἱοῦ μου λόγοι ἦσαν ἐγκεκαραγμένοι εἰς τὸν νοῦν της.

Ἡ χροιά τοῦ προσώπου της ἐχάθη καὶ ἡ ζωηρότης αὐτῆς ἐξέλιπε

Ἐσπέραν τινὰ ἐνῶ διεβαινον ἀπὸ τὴν οἰκίαν μὲ κραζέει μὲ φωνὴν ἀλλόκοτον. Ἐγὼ δὲ μολονότι τὴν ἐμίσειον εἰσήλθον.

— 'Ο υἱός σου πότε θὰ ἔλθῃ; μὲ λέγει, καὶ ἡ φωνή της μὲ ἐξέπληξε· τοσοῦτον ἀλλόκοτος ἦτο.

— 'Ο υἱός μου, εἶπον ἐγὼ, τοῦ ὁποῖου αἱ πληγαὶ ἠνεώχθησαν, τὸν ἐφόνευσες σὺ, ἔνεκα σοῦ νέος πλήρης ζωῆς ἀπέθανεν.

— 'Ὡ ὄχι μὲ ἀπατάς, εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ καθ' ἐκάστην τὸν βλέπω. Παντοῦ πάντοτε, οὐδὲ στιγμὴν δὲν μὲ ἀφίνει ἡσυχον.

Τὸν βλέπω αἱματόφυρτον, τὸν βλέπω ἄνευ κεφαλῆς πρὸς ἐμὲ ὀρμῶντα καὶ ζητοῦντα νὰ μὲ κατασπαράξῃ· ὦ! εἶπέ του, γέρων, νὰ ἡσυχάσῃ!

Ἐγὼ τὴν κεφαλὴν μου κινήσας ἀνεχώρησα.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔμαθα ὅτι εἶναι μονομανής. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἔβλεπε πάντοτε ἐνώπιόν της τὸν υἱὸν μου καὶ οὐδὲ στιγμὴν ἡσύχαζε.

Ἡ μήτηρ της μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔρχεται ἐσπέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ ἐξορκίσω τὴν σκιάν τοῦ υἱοῦ μου.

— Ζῶντα δὲν τὸν ἀφήσετε ἡσυχον καὶ νεκρὸν θέλετε νὰ τὸν ταρασσῆτε;

— Ἡ κόρη μου ἀποθνήσκει, Γεώργη.

— 'Ο υἱός μου ἀπέθανεν, Ἐλένη.

— Δὲν ἔχεις λοιπὸν, ἀπάνθρωπε γέρων, καρδίαν διὰ νὰ λυπηθῆς μητέρα, ἀκούεις, μητέρα θρηνοῦσαν τὸ τέκνον της· δὲν ἔχεις καρδίαν διὰ νὰ λυπηθῆς νέαν δεκαοκταετῆ ἀποθνήσκουσαν;

— Εἶχον καρδίαν, Ἐλένη, ἀλλὰ δὲν ἔχω πλέον, μετεβλήθη εἰς λίθον. Ἐσεῖς τὴν μετεβάλετε. Ἡ εἰμαρμένη προώρισεν οὕτως ὥστε ὁ εἰς ὑπὸ τοῦ ἄλλου νὰ χαθῇ, ἐγὼ δὲ δυστυχῆς θνητὸς δὲν δύναμαι νὰ ταραξῶ τοὺς νόμους της. Καὶ ἔπειτα ὅτε ἔβλεπον τὸν υἱὸν μου θλιβόμενον κατατροχόμενον ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ὅτε ἔβλεπον ἐκείνην καταφρονοῦσαν αὐτὸν νομίζεις ὅτι δὲν ἐθλιβόμην; Εἶσαι μήτηρ καὶ λυπεῖσαι, λέγεις, περισσότερο, ἀλλ' ἔχεις καὶ ἄλλους υἱούς καὶ θυγατέρας. Ἐγὼ ὅμως ἓνα μόνον εἶ-

χον καὶ ἐκείνον μοὶ τὸν ἀφῆρέσετε· ὑπάγε, ὁ νόμος τῆς εἰμαρμένης δὲν ἀλλάσει.

Ἄλλὰ τὰ δάκρυά της μὲ συνεκίνησαν.

— Μολοντοῦτο, τῇ λέγω, διὰ νὰ σὲ δεῖξω ὅτι οἱ ἄνδρες εἶναι μυριάκις τῶν γυναικῶν καλλίτεροι σὲ συγχωρῶ, καὶ μεταξύ μας οὐδεμία ἄς ὑπάρχη μνησικακία.

— Τὸ φάσμα τοῦ υἱοῦ σου

— Τοῦ υἱοῦ μου τὸ φάσμα; δὲν τὸ γνωρίζω.

Ἡ γραῖα ἀπεμακρύνθη καὶ διευθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν της, ἐν ἣ ἡ Ἀμέρισα εὕρισκετο, ὠχρὰ καὶ πρὸς τὸν θάνατον πλησιάζουσα.

Ἡ μήτηρ της ζαλισθεῖσα ὑπὸ τῶν δακρύων κατεκλίθη, ἡ δὲ θυγάτηρ της μὲ βλέμμα ἠλίθιον παρεθέρει ἐντὸς τῆς οἰκίας.

Δύο ὥραι παρήλθον οὕτως.

Ἡ ὥρα ἦν ὡσεὶ δωδεκάτη. Ἡκούσθη τριγμός τις εἰς τὸ δωμάτιον· ἡ Ἀμέρισα ἔστρεψε τὸ βλέμμα της ἐντὸς τῆς οἰκίας. Ἀλλὰ πάραυτα ῥίγος σπασμοδικὸν τὴν κατέλαβε, καὶ ἀνεστέναξεν ἐκ βάθους καρδίας καὶ ἔμεινεν ὠχρὰ, ἀκίνητος ὡς ἀνδριάς.

Καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς οἰκίας σῶμα ἄνευ κεφαλῆς αἱματόφυρτον μελανὰ ἐνδεδυμένον ἐράνη· καὶ τὸ ἀκέφαλον τοῦτο σῶμα ἔκαμε βήματά τινα ἐντὸς τοῦ δωματίου καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησε, καὶ μετ' ὀλίγον κεφαλὴ ἐράνη ἐπὶ τοῦ πατώματος. Καὶ ἡ κεφαλὴ αὕτη ἡσυχος μείνασα στιγμὰς τινὰς ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ.

— Εἶσαι εὐτυχῆς, Ἀμέρισα;

Ἡ Ἀμέρισα ἐκράτει διὰ τῶν χειρῶν αὐτῆς τὴν κεφαλὴν της ὡσεὶ φοβουμένη νὰ μὴ φύγῃ ὁ νοῦς της.

— Δὲν εἶσαι δυστυχεστέρα ὅμως ἐμοῦ, ἐπανέλαβεν ἡ κεφαλὴ μέτρια πικρίαν, ἐγὼ τυραννοῦμαι αἰωνίως.

— Θεέ μου, θεέ μου, ἀνεβόησεν ἐκ βάθους καρδίας ἡ Ἀμέρισα.

— Ἐπεκαλέσθην καὶ ἐγὼ τὸν θεὸν ὅτε μὲ ἐτυράννεις, ἐπανάλαβεν ἡ κεφαλὴ ἀτάκτως κινουμένη, ἀλλὰ δὲν μὲ εἰσήκουσε,

τώρα ὅμως ἂν καὶ ἡ θέσις μου εἶναι οἰκτρὰ, ἂν καὶ ἤμαι ἴναγκασμένος, ὡς ἡ σκιά τὸ σῶμα, νὰ σὲ παρακολουθῶ, ὅμως δὲν θέλω νὰ μεταβάλλω κατὰστασιν. Ἡ ἐκδίκησις εἶναι ἡδεῖα.

Ἡ Ἀμερίσσα κατελήφθη ὑπὸ σπασμῶν· ἡ δὲ κεφαλὴ προεχώρει πρὸς αὐτήν.

— Ἀμερίσσα τρέμεις; ᾧ! χαίρομαι, χαίρομαι, αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη μου ἡδονή.

— ὦ! εἶναι φρικτὸν τοῦτο, εἶναι τρομερὸν, ἐψυθίρισεν ἡ Ἀμερίσσα τὰς χεῖρας συμπλέκουσα, ἄφες με, ἄφες με ὀλίγον νὰ ἡσυχάσω.

— Τὸ μεσονύκτιον εἶναι τῶν νεκρῶν ἢ πρωῶν, καὶ ἡ ἡμέρα των μίαν μόνον διαρκεῖ ὥραν, τὴν ὥραν ταύτην τὴν ἐξοδευῶ πλησίον σου, διότι σὲ ἠγάπων.

— Ναί! ἀλλὰ δὲν με ἀγαπᾶς τώρα. . . ὦ μίσει με, ἀποτρέφου καὶ τὴν θέαν μου.

Ἡ κεφαλὴ ἐγένεν ἄφαντος πρὸς στιγμὴν, ἡσυχία δ' ἐπεκράτησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, καὶ ἔπειτα ὁ Ἰωάννης ἐφάνη ὅλος.

— Ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεώς μου, εἶπεν, ἐς αὔριον.

Καὶ ποιήσας ὑπόκλισιν ἀνεχώρησεν.

Ἡ σκηνὴ αὕτη καθ' ἐσπέραν ἐπανελαμβάνετο ἡ δὲ ἐπανάληψις αὕτη συνέτεμε τὰς ἡμέρας τῆς Ἀμερίσσης. Μετὰ ἕξ μῆνας ἔκειτο εἰς τὴν κλίνην ψυχρῶραγοῦσα.

Διήλθον ἐκεῖθεν τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καὶ θρήνους ἤκουσα μητρὸς καὶ κοπετοῦς, καὶ παράπονα πατρὸς καὶ θνήσκοντα στεναγμούς παρθένου πρὸς τὸν τάφον βαινούσης.

Εἰσῆλθον ἐντός· ἡ Ἀμερίσσα ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης ψυχρῶραγοῦσα καὶ ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὴν σκιάν τοῦ υἱοῦ μου. . .

Συνεκινήθη ἄκων, ἐν δάκρυ περιπλανᾶτο εἰς τὰ βλέφαρά μου· ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐπανελάβον τὴν ἀταραξίαν μου.

Ἐκ τῆς ταραχῆς οὐδεὶς παρετήρησε τὴν παρουσίαν μου καὶ μόλις μετὰ ἐν τέταρτον μὲ παρετήρησεν ἡ θυγάτηρ πρὸς ἐμὲ γραφεῖσα τῆς ὁποίας τότε ἡ μορφή ἐξέφρασεν χαρὰν τινα. Μετὰ σιωπὴν τινα,

— Πάτερ τοῦ ἀνδρὸς, εἶπε μετὰ φωνῆς σβεννομένης, τὸν ὁποῖον ἐμίσησα, τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅστις μὲ ἐτυράννησεν ἀρετὰ, δός μοι ἀντ' αὐτοῦ τὴν συγχώρησιν.

Ἐστάθη διστάζων.

— Δός μὲ τὴν ταχέως, εἶπε μὲ φωνὴν ὑπότρομον, τὰ λεπτὰ εἶναι μετρημένα.

— Ὁ Θεὸς ἅς σὲ συγχώρησεν τέκνον μου, εἶπον.

Γαλήνη διεχύθη εἰς τὸ πρόσωπόν της· μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀπέθανεν. . .

— Ἰδοὺ ἡ ἱστορία τῆς νεάνιδος ταύτης, εἶπεν ὁ Γεώργιος ἀναστενάζων· νομίζω ὅτι εὐχαριστήθη ἡ περιεργεία σου.

— Εὐχαριστῶ, γέρων μου, εἶπον καὶ ἐξῆλθεν.

IV

Παρήλθον ἕκτοτε τρία ἔτη καθ' ἃ ἐλησμονήθησαν αἱ σκηναὶ αὗται, ὅτε ἐσπέραν τινὰ ἀνθρώπος τις διελθὼν διὰ τῶν μνημάτων, ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡσυχίας ἤκουσε κραυγὰς καὶ ἀναστεναγμούς καὶ παράπονα καὶ θρήνους.

Ἦτο δὲ φθινόπωρον καὶ ἡ σελήνη τὴν ἀπότομον ποντοστερεῖ ἐχρῴσιζε Σκύρον.

Ὁ τοῦτο παρατηρήσας τὸ ἀνέφερεν εἰς τινὰς μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ φίλος τις τοῦ Ἰωάννου, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι εἶναι πλάσμα τοῦ τρόμου τοῦ διαβάτου· ἔπειτα ὅμως ὑπὸ περιεργείας ὠθούμενος ἀπεφάσισε νὰ διαβῆ ἐκεῖθεν.

Ἐξῆλθε καὶ διευθύνθη συρίζων πρὸς τὰ μνήματα· ἡ νύξ ἦτο, ὡς εἶπομεν ὠραία, ἡ δὲ ὥρα ἦτο δεκάτη περίπου. Φθὰς εἰς τὰ μνήματα προσεπάθησε ν' ἀκούσῃ τι ἀλλ' εἰς μάτην.

Περιέμενε μίαν περίπου ὥραν, καὶ ἐνῶ ἐπὶ τέλους ἤρχισε ν' ἀπελπίζεται, κρότοι κατ' ἀρχὰς μὲν περιεργοὶ ἠκούσθησαν καὶ ἄρμονία τις ὡσεὶ ἀνέμου πνέοντος διὰ μέσου τῶν φύλλων τῶν δένδρων, κρότος δὲ ἀντήχει ὑπόκωφος.

Ὁ νέος καίτοι γενναῖος ἐταράχθη.

Και ἰδοὺ σκιὰ ἐπὶ τοῦ τάφου ἐφάνη, ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἀμερίσσης, καὶ ἡ σκιὰ ἐστάθη ὀλίγον καὶ παρετήρησε τοὺς ἀστέρας καὶ ἐκτύπησε τὸν λίθον τοῦ τάφου.

Ἰπὸ τὸν τάφον φωνὴ γλυκεῖα καὶ παραπονετικὴ ἐψυθίρισε.

— Πάλιν;

— Ἀμέρισα, κράζει ἡ ἔξωθεν σκιὰ, εἰς τὸν κόσμον μὲ ἐμίσησες, ἐνταῦθα μὲ ἀγαπᾶς;

— Ἐνόμιζον, ἠκούσθη ἡ ὑπόγειος φωνή, ἐνόμιζον ὅτι εἰς τάφον ἠσυχάζει τίς, ἐνόμιζον ὅτι παύει μετὰ θάνατον τὸ μῖσος, καὶ ἐνταῦθα ὅτι ἠσυχάζει τίς, ἀλλ' ἠπατήθην.

— Ἀμέρισα σὲ ἠγάπησα, μὲ ἐμίσησες, ἐξεδικήθην, ἄφες τὴν καταχθόνιον ταύτην ψυχρότητα, ἄφες τοὺς φιλαργύρους νὰ λυπῶνται δι' ὅσα χρήματα ἄφρησαν ἐπὶ τῆς γῆς, τοὺς μικροὺς φιλοδόξους, διότι οὐδεὶς δὲν τοὺς ἐνθυμεῖται, τοὺς τυράννους, διότι τοὺς μισοῦσι, καὶ ἄς σκεφθῶμεν περὶ τοῦ ἔρωτος.

Ἀναστεναγμὸς ἠκούσθη βαθὺς καὶ κλονισμὸς τις ἐγένετο, καὶ κρότος λίθου ἐγειρομένου ἀντήχησε, καὶ σκιὰ ἐπὶ τοῦ τάφου ἐπέρα ἐφάνη.

— ὦ ναι τὸ παρελθὸν ὑπῆρξε φρικτὸν καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτοῦ μὲ προξενεῖ τρόμον. Ἰπῆρξας σκληρὸς.

— Ἐνόσω ἡ σελήνη φωτίζει τοὺς τόπους τούτους, ἐνόσω οἱ ἀστέρες φαίνονται ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ἐνόσω ἡ τῆς ὑποχωρήσεως δὲν σαλπίζει σάλπιγξ, ἄς περιδιαβάσωμεν ὀλίγον ἐνταῦθα . . . ἐνταῦθα ὅπου τοσαύτις περιδιαβάζων, ὅτε ἤμην Ὀνητὸς, σὲ ἐσκέφθην.

Αἱ σκιαὶ ἐκινήθησαν ὀλίγον· ἀλλ' ἡ μία ἐξ αὐτῶν μετὰ δύο βήματα ἐστάθη.

— ὦ εἶπε μετὰ θλίψεως, δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἀκολουθήσω· δὲν δύναμαι, ὁ τάφος μὲ καλεῖ.

Αἴφνης βροντώδης ἄλλη ἐκ τοῦ τάφου ἐξερχομένη.

— Οὕτω τιμωροῦνται, εἶπεν, ὅσοι διὰ γυναϊκάς αὐτοχειρίζονται.

Οἱ ἀστέρες ἔκλιναν πρὸς τὸν ὀρίζοντα καὶ μετ' ὀλίγον ἐχάθησαν, τὰ δὲ κελιδήματα τῶν πτηνῶν διεδέχθησαν μετὰ τινα ὥραν τῶν φασμάτων τὰς ὀμιλίας.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΥΜΑΣ.

(Ἰδε φυλ. Α.)

Μετὰ τὴν σύντονον ταύτην μελέτην ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ ἐκ δευτέρου τὴν τύχην. Ἀναγνώσας δὲ πρό τινος καιροῦ βίον τοῦ Ἐρρίκου III καὶ θελχθεὶς ἀπεφάσισε νὰ τὸν θέσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἐν διαστήματι δὲ τεσσάρων μηνῶν τὸ δράμα ἐσχηματίσθη, ἐγράφη, καὶ ἐδόθη πρὸς παράστασιν, ἧτις ἐγένετο τὴν 10 Φεβρουαρίου 1829. Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε λαμπρά. Τὸ πλῆθος ἐχειροκρότει μακροδῶς, τινὲς δ' ἐδάκρυον· τοσαύτη ὑπῆρξεν ἡ καλὴ ἐντύπωσις. Ὁ δὲ Δουξ τῆς Αὐρηλίας ἐνοικίασε ὀλόκληρον τὴν πρώτην σειρὰν τῶν θεωρείων. Ἴσως δὲ καὶ τοῦτο συνέτεινε κατὰ τι, εἰς τὴν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν.

Τὸ δράμα τοῦτο ἐν τούτοις ἔχει τινὰ τὰ ἐσφαλμένα· μὴ δυνάμενοι ν' ἀναλύσωμεν ὅλον τὸ δράμα, ἀναφέρομεν μόνον τὰ ἐξῆς. Ἡ δέσις τοῦ δράματος εἶναι χαλαρά· οἱ διάλογοι καὶ οἱ χαρακτῆρες τῶν προσώπων ἐλλειπεῖς. Τὸ πλῆθος ὅμως κορεσθὲν ἀπὸ ἄλλων εἰδῶν τραγωδίας ἐνηγκαλίσθη μετὰ χαρὰς τὸν νέον τοῦτον μυθιστορικὸν Δραματογράφον.

Καὶ ἡ ἐπιτυχία δὲν ὑπῆρξε μόνον ἠθικὴ, ἀλλὰ καὶ ὕλική· συγχρόνως. Εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ συγγραφεῖς δὲν ἀρκοῦνται μόνον εἰς τὴν δόξαν, καὶ τὸ κοινὸν δὲν περιορίζεται μόνον εἰς ἐπαίτους, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ κοινὸν τῆς Γαλλίας ἐνθαρρύνει, ἀνα-

γιγνώσκει και ἐπαινεῖ. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ὑπάρχουσι και ἐκεῖ κτήνη ἔρποντα προσπαθοῦντα νὰ παρεμποδίσωσιν εἰ δυνατὸν, τὴν πρόοδον τῶν μεγάλων πνευμάτων, ἀλλὰ τοὺς ὄφεις τούτους, τοὺς ἀποστρέφεται τὸ κοινόν.

Ἐν τούτοις ὁ Δυμᾶς ἐκέρδισε, και ὄχι μικρὰν ποσότητα, διότι τριάκοντα χιλιάδες δραχμαὶ ἐπλήρωσαν τὸ κενὸν ταμεῖον αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤρχισε δυστυχῶς νὰ σπαταλᾷ, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐρρίφθη εἰς τὴν πολυτέλειαν, ἔτρωγεν ὡς Λούκουλος, ἐνεδύετο παραδόξως, και ἐλάτρευε τὸ ὠραῖον φύλον ἀπλήστως.

Μετὰ τὴν ἀπρόοπτον ταύτην ἐπιτυχίαν ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς ἀντὶ νὰ φροντίσῃ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν δραματικὴν τέχνην αὐτοῦ, προσεπάθησε δυστυχῶς νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ συγγράμματά του και νὰ αὐξήσῃ τὰ χρηματικὰ του κεφάλαια. Ὀλιβερόν τῶντι νὰ βλέπῃ τις ἀνδρας μεγαλοφυεῖς, ὡς ὁ Δυμᾶς, παραφερομένουσ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς σπατάλης τοσοῦτον, ὡστε νὰ μεταχειρίζωνται τὸ πνεῦμα, τὰ λαμπρὸν τοῦτο δῶρον τοῦ θεοῦ, ὡς ἐμπόρευμα μᾶλλον και τὴν φαντασίαν αὐτῶν ὡς τέχνην.

«Ἡ Χριστίνα» ἦτις ὡς εἶπομεν, δὲν παρεστάθη πρὶν τοῦ Ἐρρίκου III ἐπιδιορθωθείσα ἤδη παρεστάθη τὴν τριακοστὴν Μαρτίου 1830, ὀνομάσας αὐτὴν *Στοκχόλμη Μορταυρεβλὼ και Ῥώμη, δραματικὴ τριλογία*. Καὶ ἐπέτυχεν ἀπολύτως θεωρουμένη ἡ τριλογία αὕτη, ἀλλὰ παραβαλομένη πρὸς τὴν πρῶτην ἦτο πολὺ κατωτέρα.

Ὀλίγον μετέπειτα ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1830 ἐξεβήγγυνετο ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς ἔλαβε μέρος ἐνεργητικώτατον και διὰ τοῦτο ἐκόσμησε τὸ στήθος του με τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰουλίου. Ἐπέμφθη δὲ ὑπὸ τοῦ Λαφαῖετου εἰς Βανδέαν, ἀλλ' οὐχὶ δι' ἐπίσημα πράγματα. Καὶ ὡς πολιτικὸς δὲν κατώρθωσε μὲν μεγάλα πράγματα, συνέγραψεν ὁμοίως τὰς περὶ Βαρδῆας ἐπιστολάς.

Μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην ἀναψυχὴν ἐπανελάβε πάλιν τὸ προσφιλέσ αὐτοῦ ἔργον, τὸ δράμα. «Ὁ Ναπολέων» τότε συνταχθεῖς

ἔστι μέγιστον δράμα πατρικὸν και ἀρειμάνειον. Κάρολος ὁ III ἐπηκολούθησε τὸν Ναπολέοντα. Τὸ δράμα οὐδεμίαν εἶχεν ἀξίαν και δὲν ἠδυνήθη νὰ παρασταθῇ ἐπὶ πολὺ. Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς ὀργισθεῖς διὰ τὴν περιφρόνησιν ἐξηγέρθη. «Ὁ Ἀντώνιος» ἔργον νευρῶδες μὲν ἀλλὰ κακῆθες ἔσχε πολλὰς περιπετείας ἔνεκα τῆς αἰσχροτήτος, και ἐχειροκροτήθη ὑπὸ τοῦ πλήθους, και ἐμποδίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νὰ παριστάνηται ἐπὶ τινὰ καιρὸν. Μετὰ τὸ δράμα τοῦτο ἐπῆλθεν, «ἡ Ὀθρεσία» ἔπειτα πληθὺς ἄλλων ἄτινα ἵνα μὴ γίνωμεν ὀχληροὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν παύομεν νὰ καταριθμῶμεν. Ἀναφέρομεν μόνον τὸν πύργον τῆς Νέσλησ καταριθμῶμεν. Ἀναφέρομεν μόνον τὸν πύργον τῆς Νέσλησ διότι ἔνεκα τοῦ δράματος ἐπῆλθε και δίκη μεταξὺ αὐτοῦ και τινος Βελιαρδέτου και ἐκέρδισε μὲν ὁ Δυμᾶς, ἀλλὰ τὸ περιστατικὸν τοῦτο συμβιβαζόμενον με τινὰ ἄλλα μετὰ ταῦτα, παρήγαγον τὴν ὑποψίαν ἐκείνην ἣτις σήμερον δυστυχῶς εἶναι σχεδὸν βεβαία, ὅτι τοῦ Δυμᾶ πάντα ἐκεῖνα τὰ ἔργα τὰ τεράστια διὰ τὴν ὕλην, τὰ τεράστια διὰ τὸ ποσὸν δὲν εἶναι τέκνα του, ἀλλ' ὅτι υἱοθέτησε και τινὰ.

Περὶ τὰ 1832 ὁ Ἀλέξανδρος περιηγήθη τὴν Ἑλβετίαν και τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του δὲ ἔγραψε τὴν κυρίαν *Βελιόσγη* κωμωδίαν ἀρκετὰ ἐπιτυχη.

Ἀλλὰ μέλλομεν ἤδη νὰ ἴδωμεν τὸν Δυμᾶ ἐμβαίοντα και εἰς ἔττερον στάδιον εὐχερέστερον ἴσως τοῦ πρώτου. Ἡ μυθιστοριογραφία δὲν ἔχει τοὺς κανόνας ἐκείνους τοῦ δράματος ἀνευ τῶν ὁποίων και μόνον, δύναται τὸ δράμα νὰ λογισθῇ κακόν. Ἐπειτα ἔχει τις στάδιαν ἔμπροσθέν του δὲν περιορίζεται εἰς τρεῖς ἢ εἰς πέντε πράξεις ἀλλ' εἰς πεδίον κατὰ τὸ δοκοῦν μέγα ἢ μικρόν.

Εἰς τὸ στάδιον τοῦτο τῆς μυθιστοριογραφίας ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς ἐπέτυχεν ἐπίσης φαντασία βασιλεύει παντοῦ και πνεῦμα ἀλλ' οὐχὶ τέχνη και βαθεῖα γνῶσις τῶν ἀνθρώπων. Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Δυμᾶ και τῶν τοῦ Σὺη διαφορά ἐπαισθητὴ, καθότι ὁ μὲν, λαμπρὸς, φαντασιώδης, πλάττει

χαρακτήρας ωραίους αλλά δυστυχώς σπανίως υπάρχοντας· ὁ δὲ, ἀρύεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ τοὺς χαρακτήρας τῶν μυθιστορημάτων του· ὁ μὲν, ἐπιπόλαιος, ὁ δὲ, βαθύς καὶ προσεκτικὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς ἔχει πάντοτε ὑπὸ ὄψιν τὸν λαόν, δι' αὐτὸν γράφει καὶ αὐτὸν ἐξυμνεῖ. Ἐκ τούτου προκύπτουσι δύο τινά· τὰ μυθιστορήματα τοῦ Ἀλεξάνδρου Δυμᾶ τέρπουσι μὲν καὶ ἠδύνουσι τὸν ἀναγνώστην, ἀλλὰ δὲν ἀφίνουσι εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν βαθεῖαν ἐκείνην καὶ ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Σὺη· διότι ἀνέκαθεν ὁ ἄνθρωπος θαυμάζει μὲν τὸ λαμπρὸν καὶ ὠραῖον πλάσμα τῆς φαντασίας, προσέχει δὲ καὶ συγκινεῖται κάλλιον ἐκ τῶν ἀπομιμήσεων τῆς φύσεως.

Κατὰ τὴν ἐν Ἑλβετία καὶ Ἰταλία περιήγησίν του ὁ Ἀλέξανδρος Δυμᾶς, εἶχε φυσικῶ τῷ λόγῳ καὶ τινὰς ἐντυπώσεις, ἃς ἐξέθεσε εἰς τὸ βιβλίον, τὸ ἐπιγραφόμενον *Ἐντυπώσεις ὁδοιπορίας*. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐπλήρωσε τὸ κενωθὲν βιβλίον του. Ἰδὼν δὲ τὴν ἐπιτυχίαν ἤρχισε νὰ καλλιεργῇ τὸ νέον τοῦτο εἶδος, ὅπερ ἀφοῦ ἐξήντησε, ἐδόθη εἰς τὴν μυθιστορίαν. Εἶναι περιττὸν ν' ἀριθμῶμεν τὰ ἄπειρα αὐτοῦ μυθιστορήματα, ἅτινα εἰσὶ γνωστὰ εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς ὑψηλίου. Ὅσα δὲ ἐξ αὐτῶν μετεφράσθησαν εἰς τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ γλαφυροῦ καλάμου τοῦ κυρίου Σκυλίτση ἐφύλαξαν τὸν ἀρχικὸν τύπον τῆς λαμπρότητός των. Καὶ ἐὰν κακεντρεχεῖς τινὲς νεανίσκοι ἠθέλησαν ν' ἀποδείξωσι τὸν Κ. Σκυλίτσην ὡς ἀμαθῆ, διότι εὔρον δύο ἢ τρία λάθη εἰς τὰς ἀπείρους αὐτοῦ μεταφράσεις, ἔπρεπε πρῶτον νὰ σκεφθῶσιν ὅτι τὰ λάθη ταῦτα παραβαλλόμενα πρὸς τοσοῦτον μέγεθος ἐργασίας εἶναι μηδὲν, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅσον μεγαλοφυὴς καὶ πεπαιδευμένος ἂν ἦναι πάντοτε θὰ τῷ διαφύγῃ λάθη τινά. Πάντες οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ μεταφρασταὶ περιέπεσαν εἰς λάθη τινά κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλα.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

Κυρία τις συγγραφεὺς τραγωδίας ἠθέλησε ν' ἀναγνώσῃ τὸ δράμα τῆς εἰς τὴν Κυρίαν Λαμβέρτου, καὶ ἱσταμένη ὀρθία διὰ νὰ κάμῃ κάλλιον τὰ σχήματα, ἤρχισεν οὕτως.

«Ἀπ' τὴν Ἀραβίαν τέλος εἰς Γαλλίαν ἀφιχθεῖσα...»

Ἡ Κυρία Λαμβέρτου διέκοψε τὴν συγγραφέα δι' αὐτοῦ τοῦ αὐτοσχεδιάσματος·

«Ἦγεμονίς, καθήσατε, φαίνεσθε κουρασθεῖσα.»

Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν του εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ὁ Φοντενέλλος, ἀνέκραζεν. «Δὲν ὑπάρχουν πλέον παρὰ 39 ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον ἔχοντες πλειότερον ἐμοῦ πνεῦμα.»

Μεριστάν τις τῆς Ἰσπανίας εἶχεν υἱὸν εὐθηδέστατον, τὸν ὁποῖον ἐπέπληττεν ἡμέραν τινα, διότι δὲν ὠμίλει ποσῶς εἰς τὰς ἐπισκεπτομένας αὐτὸν ἐπισημότητας. — «Τί θέλετε λοιπὸν νὰ τοὺς λέγω; ἠρώτησεν ὁ υἱός. — Ἐρώτα αὐτοὺς περὶ τῆς ὑγείας τῶν οἰκογενειῶν των, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, καὶ ἄλλα παρόμοια πράγματα, τοῦτο θέλει παρέξει ὕλην ὀμιλίας.» Ὁ υἱὸς ἐφύλαξε καλῶς τὸ μάθημα τοῦ πατρός του. Τὴν ἐπομένην ὁ πρῶτος, ὅστις τοὺς ἐπεσκέφθη, ἦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ὁ υἱὸς δὲν ἔλειψε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πῶς ἔχει ἡ σύζυγός του καὶ τὰ τέκνα του.

Ὁ Βοᾶ Ῥοβέρτος, εὐνοούμενος μὲν τοῦ καρδινάλιου Ῥιχελιῶς, θέλων δὲ ἀκολούθως νὰ προσκολληθῇ εἰς τὸν Μαζαρίνην, ἐστιχοῦργησε κατὰ τῶν σφενδονιστῶν. Ὁ ἐπίσκοπος ἐπίσης ὑβρίσθη. Μετὰ τινα δὲ χρόνον ὁ Βοᾶ Ῥοβέρτος διευθύνεται ἀναιδῶς νὰ γευθῇ εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος τῷ λέγει «Οἱ στίχοι, οὗς ἐγράψατε κατ' ἐμοῦ, ἐπιτυχάνουσι πληρέστατα· ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἀπαγγείλητε. — Πολὺ καλὰ, κύριε, λέγει. Ὁ Βοᾶ Ῥοβέρτος πῦτει, σφογγίζεται καὶ πλησιάζει εἰς τὸ παράθυρον χωρὶς νὰ ταραχθῇ καὶ παρατηρήσας κάτω, «Μὰ τὴν

πίστιν μου, λέγει εἰς τὸν ἐπίσκοπον, δὲν λέγω τίποτε, διότι τὸ παράθυρόν σας εἶναι πολὺ ὑψηλόν.

Νεανίας τις, ἐπανελθὼν ἐσχάτως ἐκ Γερμανίας, ἔνθα ἐπὶ πολλὰ ἔτη διέτριψε σπουδάζων τὰ νομικὰ, εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἤθελε πάντοτε νὰ ἐπιδεικνύῃ πολυμαθειαν καὶ σοφιστικὴν δεινότητα. Ἡμέραν τινὰ συντρώγων μετὰ τῶν γονέων αὐτοῦ, εἶδε παρατεθειμένα ἐπὶ τῆς τραπέζης δύο ὀρνίθια. «Πάτερ, ἤρωτησε, πόσα εἶναι τὰ ὀρνίθια;» — «Δύο, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ. — «Ἐγὼ λέγω ὅτι εἶναι τρία» — «Πῶς τοῦτο;» «Ἴδου πῶς. Τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὀρνίθια εἶναι δύο· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ 2 ἐμπεριέχεται τὸ 1, δύο δὲ καὶ ἓν κάμνουν τρία, ἄρα καὶ τὰ ὀρνίθια εἶναι τρία.» — «Ἐχεις δίκαιον, τέκνον μου, εἶπεν ὁ πατήρ· ἐγὼ θὰ φάγω τὸ ἓν, ἡ μήτηρ σου τὸ ἄλλο, σὺ φάγε τὸ τρίτον.

Ἄντι τοῦ Κ. Βουχὰν ἐξελέχθη πρὸ μικροῦ πρόεδρος τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὁ Κ. Lincoln. Τοῦ ἀνδρὸς τούτου διδουσιν αἱ ἐφημερίδες τὴν ἐξῆς περιγραφὴν.

«Ἐχει ἀνάστημα ἐξ ποδῶν· τὰ μέλη αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον νευρώδη ἢ μυώδη· οἱ βραχίονες λίαν μακροί, ἀλλ' ἐν τούτοις ὀλίγον δυσανάλογοι πρὸς τὸ πλώριον αὐτοῦ ἀνάστημα, αἱ δὲ κνήμαι ἐντελῶς ἀνάλογοι πρὸς τὸν κορμόν. Τὸ βῆμα αὐτοῦ εἶναι σταθερὸν, εἰ καὶ ὀλίγον βραδύ· κλίνει πρὸς τὰ πρόσω τὴν κεφαλὴν, καὶ διασταυροῖ ὀπισθεν τὰς χεῖρας, ὡς ἔπραττε καὶ ὁ μέγας Ναπολεὼν, πρὶν ἢ σταυρῶσθαι αὐτὰς ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐνδυμασίαν, εἶναι μᾶλλον ἀτημέλητος ἢ καλλωπιστής, ἀλλὰ πάντοτε καθαρός. Ἐχει τὴν κόμην μελανὴν, τὸ πρόσωπον ἡλιοκαῆς, εἰς δὲ τὰ χαρακτηριστικὰ οὐδὲν ἰδιαιτέρον. Τὸ μείδιμα αὐτοῦ εἶναι θεκτικώτατον, αἱ δὲ κυρίαι εὐρίσκουσιν αὐτὸν λίαν ἀξίεραστον, ὁσάκις ἀτενίζῃ πρὸς αὐτὰς τὸ ἐρωτικώτατον βλέμμα του. Τὸ κρανίον αὐτοῦ ἐνδιαφέρει τὰ μάλιστα τὴν φρενολογίαν, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἐξοχὰς, αἵτινες ἐμφαίνουσι τὴν ἕξοχον τοῦ ἀνδρὸς μεγαλοφυΐαν.